

РЕШЕНИЕ

№ 13892

гр. София, 09.04.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 26 състав, в публично заседание на 21.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ася Тодорова

при участието на секретаря Биляна Кирилова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **10243** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с чл. 2в, ал. 1, т. 1 и чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на „АСМ-БГ Инвестиции“ АД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1756, Район И., [жк], [улица], С. Бизнес Т., сграда А, ет. 10, представлявано от Изпълнителния директор К. Л., подадена чрез адв. К. И. С., служебен адрес за получаване на призовки и съобщения: [населено място], [улица], ет. 1, с която са предявени кумулативно обективно съединени иски с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ във връзка с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ срещу Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) за заплащане на сумата от 3 032 334,66 лева главница, представляваща обезщетение за претърпени от „АСМ-БГ Инвестиции“ АД имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи за регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., причинени вследствие на извършено нарушение от страна на КЕВР на правото на Европейския съюз („ЕС“) - нарушение на чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници поради неиздаването на дължим от КЕВР административен акт по чл. 31б, ал. 2 от Закона за енергетиката на 01.01.2024 г., с който да измени размера на премиите за производители на електрическа енергия от възобновяеми източници, определени с Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР, както и на основание чл. 86, ал. 1 вр. чл. 84, ал. 3 от Закон за задълженията и договорите (ЗЗД) законната лихва за забава в размер на 123 988,53 лева, считано от 01.07.2024 г. до 16.10.2024 г., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на настоящата искова молба до

окончателното ѝ изплащане.

При условие на евентуалност се предявява претенция на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за заплащане на сумата от 3 032 334,66 лева главница, представляваща обезщетение за претърпени от „АСМ-БГ Инвестиции“ АД имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи за регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., обоснована с извършено нарушение от страна на Комисията за енергийно и водно регулиране, изразяващо се в бездействие на административния орган при издаване на дължим акт по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ за изменение на определената от КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г., което задължение произтича от закона, довело до посочените имуществени вреди за ищеца, както и на основание чл. 86, ал. 1 вр. чл. 84, ал. 3 от З. със законната лихва за забава в размер на 123 988,53 лева, считано от 01.07.2024 г. до 16.10.2024 г., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на настоящата искова молба до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба се твърди, че „АСМ-БГ Инвестиции“ АД има качеството производител на електрическа енергия от възобновяеми източници, притежава обект за производство на електрическа енергия от слънчева енергия - фотоволтаична електроцентрала с обща инсталирана мощност 21 MW („Ф. С.“), находяща се в УПИ № 1565 и УПИ № 1566 по плана на [населено място], [община]. Ищецът е получил лиценз за производство на електрическа енергия с № Л-320-01 на 18.01.2010 г. на основание чл. 39, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката със срок 25 години. На 17.10.2011 г. Ф. С. е въведена в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05 1077/17.10.2011 г., издадено от Заместник-началник на ДНСК. Фотоволтаичната централа а Ищеца е присъединена към преносната електрическа мрежа на „Национална електрическа компания“ ЕАД с ЕИК[ЕИК] (Н.) с договор за присъединяване от 08.12.2010 г. за присъединяване на производител на електрическа енергия към преносната електрическа мрежа.

Сочи се, че през 2007 г. е приет Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата („ЗВАЕИБ“), като обосновка за приемане на специален закон за енергията от възобновяеми източници е посочено прилагане на Директива 2001/77/ЕО и Директива 2003/30/ЕО относно насърчаването на използването на биогорива или други възобновяеми горива за транспорта и изпълнение на целта на Б. за постигане на 11% използване на енергията от възобновяеми източници в брутно потребление на енергия до 2010 г. Въвежда се задължително изкупуване на енергията, преференциални цени на изкупуване и други механизми за насърчаване. През 2009 г. е приета Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО („Директива 2009/28/ЕО“). Приет е Закон за енергията от възобновяеми източници („ЗЕВИ“) през 2011 г., чрез който се транспонира Директива 2009/28/ЕО. С въвеждането на ЗЕВИ се запазва определеният от законодателя до този момент задължителен характер на изкупуването на цялата електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници (с изключение на тази, която производител ползва за собствени нужди, по свой избор ползва за собствено потребление и за снабдяване на свои клонове, предприятия и обекти и която продава по свободно договорени цени по реда на глава девета, раздел VII от Закона за енергетиката и/или балансиращия пазар (чл. 31, ал. 5 от ЗЕВИ - редакция ДВ, бр. 35 от 3.05.2011 г.) от обществения доставчик и крайните снабдители. Член 31 от ЗЕВИ, редакция ДВ, бр. 35 от 3.05.2011 г., в сила от 3.05.2011 г., гласи: „Чл. 31. (1) Електрическата енергия от възобновяеми източници се изкупува от обществения доставчик, съответно крайните снабдители по определената от ДКЕВР преференциална цена, действаща към датата на съставяне на констативен акт за завършване изграждането на енергийния обект съгласно чл. 17б, ал. 1 от

Закона за устройство на територията.

(2) Електрическата енергия от възобновяеми източници по ал. 1 се изкупува въз основа на сключени дългосрочни договори за изкупуване за срок от: двадесет години - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия, както и за електрическата енергия, произведена от биомаса; дванадесет години - за електрическата енергия, произведена от вятърна енергия; петнадесет години - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическата енергия, произведена от други видове възобновяеми източници. (3) Сроковете по ал. 2 текат от датата на въвеждане в експлоатация на енергийния обект, а за енергийни обекти, въведени в експлоатация след 31 декември 2015 г., сроковете се намаляват с времето от тази дата до датата на въвеждане в експлоатация на енергийния обект. (4) Цената на електрическата енергия от възобновяеми източници, не се изменя за срока на договора за изкупуване по ал. 2, освен в случаите по чл. 32, ал. 4, като след изтичане на този срок преференции за цените не се предоставят.“

С въвеждането на тези разпоредби законодателят е предоставил на инвеститорите пълна сигурност по отношение на трите основни регулаторни променливи, от които те се нуждаят, за да прогнозира очакваните приходи от проект и по този начин да вземат инвестиционно решение, а именно: ниво на преференциалната цена; продължителността на гарантиран по закон договор за изкупуване по фиксирана преференциална цена за целия период и количеството на изкупуваната енергия, за което се прилага преференциална цена. Предвид изложеното, законодателят е възприел модел на стимулиране на производството на електрическа енергия от възобновяеми източници чрез преференциалните цени за задължителното изкупуване на такава електрическа енергия. Този възприет подход гарантира на инвеститорите, че цялото количество електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, ще бъде изкупено за съответния период, уреден в ЗЕВИ, т.е. на инвеститорите се гарантира изкупуване на цялото количество енергия от възобновяеми източници и продължителен, уговорен в закон период на изкупуване.

Заедно със сроковете за задължителното изкупуване преференциалната цена е фундамент на българския модел за насърчаване и привличане на инвестиции в енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници. Решение № Ц-18/20.06.2011 г. на ДКЕВР (по-късно КЕВР) е първото ценово решение на регулаторния орган, което е прието след влизането в сила на ЗЕВИ. С това решение КЕВР приема подробни и обосновани преференциални цени по видове производители и по капацитет. Същите така определени преференциални цени, съгласно ЗЕВИ, следва да са приложими за целия 20-годишен период на задължително изкупуване по дългосрочните договори за изкупуване, сключени с обществения доставчик или крайните снабдители.

Ищецът е сключил на 18.11.2011 г. с Н. Договор № ИЕ-33016/2011 г. за изкупуване на електрическа енергия, произведена от фотоволтаична електрическа централа („Договор за изкупуване“). Съгласно чл. 1, ал. 1 във връзка с чл. 11, ал. 2 от Договора за изкупуване Н. е била задължена да изкупува произведената активна електрическа енергия в рамките на целия срок на действие на договора по цена в размер на 699,11 лева/MВтч без ДДС съгласно Решение № Ц-010 от 30.03.2011 г. на ДКЕВР (в сила към датата на въвеждане в експлоатация на централата). Според чл. 3 от Договора за изкупуване договорите за изкупуване имат срок на действие от 20 години.

През 2015 г. със Закон за изменение и допълнение на Закона на енергетика, обн. ДВ, бр. 56 от 24.07.2015 г., са направени промени в ЗЕВИ, като съгласно чл. 31, ал. 5, т. 1 от ЗЕВИ произведената от възобновяеми източници електрическа енергия се изкупува от обществения доставчик по преференциална цена до размер на нетното специфично производство. Именно с тези изменения в ЗЕВИ е въведено и понятието нетно специфично производство за целите на

определяне на преференциални цени, а именно средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност съгласно решението на КЕВР за определяне на преференциални цени след приспадане на собствените нужди (§1, т. 29 от ДР от ЗЕВИ). Съгласно т. 1.11 от Решение № СП -1 от 31.07.2015 г. на КЕВР нетното специфично производство на електрическа енергия за преференциална цена в размер на 699,11 лв. съгласно Решение № Ц-010 от 30.03.2011 на ДКЕВР, т.е. нетното специфично производство за Ф. С. е в размер на 1 302 kWh. През 2018 г. се предприемат стъпки към либерализацията на електроенергийния пазар — законодателят приема изменения и допълнения на ЗЕ, съгласно които съществуващите до този момент договори за изкупуване се прекратяват и се заместват от нова схема за компенсиране - договори за компенсиране с премии, но при запазване на обещаната на инвеститорите преференциална цена. На практика при новата схема за подпомагане, гарантираната от държавата преференциална цена се запазва, както и срокът на действие на схемата, но, за да бъде постигната гарантираната преференциална цена, съответният производител продава на свободния пазар и получава разликата между пазарната цена и преференциалната цена под формата на премия. Доколкото пазарната цена се определя като средна прогнозна пазарна цена от КЕВР ежегодно за всеки предстоящ регулаторен период, от съществено значение за постигане на целите на схемата и гарантиране на преференциалната цена е тази средна прогнозна пазарна цена да отговоря на реалните пазарни нива и съответно, ако не отговаря, да се изменя своевременно. Съгласно § 1, т. 42 от ДР към ЗЕ понятието „прогнозна пазарна цена“ е дефинирано като среднопретеглената годишна цена, определена от Комисията за енергийно и водо регулиране по методика за електрическа енергия, произведена от съответния производител в зависимост от първичния енергиен източник. Така, режимът на преференциални цени на изкупуване, приет със ЗЕВИ от 2011 г., бива отменен за производители на електрическа енергия от ВЕИ с инсталирана мощност от 4 MW и над 4 MW, като въведените премии следва да се изплащат по договорите за компенсиране с премии до срока, до който е бил сключен договорът за задължително изкупуване по стария законодателен режим.

Предвид посочените законодателни изменения на 13.08.2019 г. Ищецът е сключил с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ Договор № ВЕИ - 32/31.10.2018 г. за компенсиране с премии за Ф. С. („Договор за компенсиране с премии“). Съгласно чл. 1 от Договора за компенсиране с премии предмет на Договора е компенсирането на ищеца чрез изплащането на премия за количеството електрическа енергия, произведено от Ищеца и регистрирано с месечна гаранция за произход, за което Ищецът е сключил сделки по чл. 100, ал. 4 и/или ал. 6 ЗЕ или на балансиращ пазар. Съгласно чл. 2 Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ компенсира с премия производителя до размера на премията, дължима за Нетното специфично производство на електрическа енергия, доколкото такова е определено за енергийния обект. Съгласно Договора за компенсиране с премии размерът на премията за МВтч електрическа енергия се определя от КЕВР по реда на § 68, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. ДВ, бр. 38 от 2018 г., в сила от 08.05.2018 г., ежегодно в срок до 30 юни като разлика между определената преференциална цена (699,11 лева/МВтч без ДДС за Ищеца) и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник. Посочено е, че КЕВР при необходимост изменя определената премия за МВтч електрическа енергия не по-често от веднъж на 6 месеца при условията на чл. 31а, ал. 2 от ЗЕ. Определеното нетно специфично производство на ищеца за Ф. С. е в размер на 1 302 КВтч или за инсталирана мощност от 21 MW се равнява на по 27 342 МВтч за Ф. С..

През 2019 г. ЗЕ е изменен отново, така че редакцията на чл. 36и вече засяга производители с обект

с обща инсталирана мощност 1 MW до 4 MW, които също се задължават да сключат договор за компенсиране с премии с Фонд "Сигурност на електроенергийната система" договор за компенсиране с премия за произведените от тях количества електрическа енергия до размера на определеното им нетно специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което е определена преференциалната им цена.

През 2021 г. чл. 36и от ЗЕ вече се отнася и за производители с обект с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW по ЗЕВИ.

Твърди се в исковата молба, че с прехода от референциална цена със задължително изкупуване за фиксиран период от време към въвеждане на механизма за договорите за премии, изплащани от ФСЕС, законодателят е направил промяна в един от фундаментите на режима за насърчаване на инвестициите във възобновяема енергия (преференциалната цена), което е нарушило принципа на оправданите правни очаквания на АСМ-БГ Инвестиции като производител на електрическа енергия (в този смисъл Решение на арбитражния трибунал към Международния център за решаване на инвестиционни спорове (I.) към Световната банка по дело на I. № А./18/1 - А. Р. Е. Л. срещу Република Б., стр. 511). Към момента на въвеждане в експлоатация на Ф. С. режимът на ЗЕВИ гарантира сигурност на инвеститорите по отношение фиксирана преференциална цена, срок и продължителност на изкупуване (пак там, стр. 387).

С Решение № Ц-13/01.07.2023 г. КЕВР е определила прогнозна пазарна цена по групи производители в зависимост от първичния енергиен източник за периода 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., както следва: „ – Производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия – 250,27 лв/МВтч“.

До 12.10.2023 г. разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ регламентира, че КЕВР може, при необходимост, да измени определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

Считано от 13.10.2023 г. е налице законодателна промяна на разпоредбата, обн. в ДВ, бр. 86 от 2023 г., като съгласно новия текст КЕВР изменя определените премии, но не по - често от веднъж на 6 месеца при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. От посочената разпоредба следва, че при наблюдението на пазара на електрическа енергия, което е в правомощията на КЕВР, и при преценка за наличието на съществено изменение спрямо постигнатата цена и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия, което се базира на обективни данни и информация, събирани от КЕВР, КЕВР е вече задължена да измени размера на средната прогнозна пазарна цена и съответно - премиите.

Твърди се, че още през първите месеци на регулаторния период е станало ясно, че определената средна прогнозна пазарна цена от КЕВР не съответства на реалната цена на пазара. С оглед на посоченото несъответствие между определената от КЕВР средна прогнозна пазарна цена и реалната цена на пазара към 01.01.2024 г. по силата на 31б, ал. 2 от ЗЕ, с който се транспонира Директива 2018/2001, за КЕВР е възникнало задължение да установи, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата реална пазарна цена на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия. Към тази дата вече е било в сила изменението и на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ и за КЕВР е съществувала не правна възможност, а задължение, да констатира това изменение и към 01.01.2024 г. да

предприеме съответните действия, но въпреки това, решение за изменение на средната прогнозна пазарна цена, определена с Решение Ц-13/01.07.2023 г. на КЕВР, не е издадено. Ищецът твърди, че анализът на пазарните цени за базов товар на организирания борсов пазар за периода 01.07.2023 г. – 31.12.2023 г. и прогнозната цена за оставащия срок от ценовия период – от 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г., съпоставени с определената прогнозна пазарна цена по Решение № Ц-13 от 01.07.2023 г., сочат на съществено изменение над 15%, което съгласно чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ (обн. ДВ бр. 86/2013 г. в сила от 13.10.2023 г.) задължава КЕВР да приеме решение за промяна на размера на премиите.

Във връзка с горното се сочи, че КЕВР е извършила нарушение на чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници („Директива 2018/2001“) и нарушение на принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания при упражняване на правомощията на държавата, които са й предоставени от Директива 2018/2001.

Нарушението е извършено от КЕВР чрез неиздаване на дължим акт по чл. 31б, ал. 2 от Закона за енергетиката („ЗЕ“) за изменение на определената от КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., въпреки че разликата с реалната пазарна цена на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, е била очевидна и съществена. Изложени са доводи, че разпоредбите на чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 от Директива 2018/2001 са такива, които предоставят права на частноправни субекти - производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници, спрямо които се прилага въведената от държавата схема за подпомагане, поради което в случая е налице първата предпоставка за ангажиране на извъндоговорната отговорност на държавата. Във връзка с твърдяното нарушение на принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания се твърди, че в настоящия случай са налице всички условия за прилагане на принципа на защита на оправданите правни очаквания, а именно: (i) действащият към 2011 г. режим на ЗЕВИ за насърчаване на инвестициите - преференциална цена, определяна от КЕВР за целия срок на изкупуване, задължително изкупуване на цялото количество произведена електрическа енергия и срока на изкупуване са годни да създадат конкретни, безусловни и непротиворечиви уверения у производителите на електроенергия за приходите, които същите ще получават при изкупуването на произведената от тях електрическа енергия; (ii) поражда очакване у инвеститорите за задължително изкупуване за срок от 20 години (за производителите на електрическа енергия от слънчева енергия, какъвто е АСМ-БГ Инвестиции) на преференциална цена, която да остава непроменена за целия срок на изкупуване; и (iii) тези уверения произтичат от разпоредбите на ЗЕВИ към момента на въвеждане в експлоатация на Ф. С..

Принципът на правната сигурност изисква разпоредбите на нормативните актове да са ясни и предвидими и да не се променят ретроактивно, защото въздействието на законодателството на Съюза трябва да бъде ясно и предвидимо за онези, които са подчинени на него.

Сочи се, че извършеното от КЕВР нарушение на правото на ЕС е само по себе си достатъчно съществено по смисъла на практиката на СЕС, тъй като в процесния случай КЕВР е нямала свобода на преценка как да действа, т.е. възможното законосъобразно решение е било само едно и КЕВР не е разполагала с избор между юридически равностойни варианти, а въпреки това КЕВР не е приела дължимото решение. Към 01.01.2024 г., т.е. шест месеца след началото на регулаторния период, за КЕВР е съществувало нормативно установено задължение при наличие на съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода, да издаде решение, с което да регулира средната прогнозна пазарна цена и по този начин премиите, които

производителите получават по схемата за подпомагане. Изменението на чл. 31б, ал. 2, с което се установява това нормативно задължение, е в резултат на транспонирането на член 4, параграф 3 и член 6, параграфи 1 и 2, които предвиждат ясни и безусловни задължения на държавата да създаде гаранции за производителите на енергия от възобновяеми източници. Това обстоятелство следва пряко и от целта, която е породила необходимостта от изменение на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, а именно транспониране на изискванията на Директива 2018/2001.

Твърди се, че в конкретния случай са били налице фактическите основания за издаване на решение от страна на КЕВР за изменение на средната прогнозна пазарна цена за регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., тъй като за първото шестмесечие на регулаторния период разликата между средната прогнозна пазарна цена, определена от КЕВР и реалната пазарна цена съгласно Пазар „Ден напред“ варира между 16,5% за октомври 2023 г. и 36,26% за декември 2023 г., т.е. в случая за всеки един от месеците на регулаторния период е било налице изменение над 15%, което е достигнало дори до 54,49%, въпреки това КЕВР не е издала решение за изменение на средната прогнозна цена нито към 01.01.2024 г., нито в който и да е момент от оставащите 6 месеца от регулаторния период. Сочи се, че по силата на правото на ЕС за КЕВР възниква задължение да упражнява своите правомощия по такъв начин, че да осигури на производителите на енергия от възобновяеми източници гаранциите, които са предвидени в член 4, параграф 3 и член 6, параграфи 1 и 2 от Директива 2018/2001. Т.е., на първо място, КЕВР е нарушила задължението на държавите членки да гарантират, че производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници реагират на ценови сигнали на пазара и максимизират своите пазарни приходи.

Като не е постановила решение за промяна на средната прогнозна пазарна цена за съответния регулаторен период, КЕВР неправомерно е намалила гарантираните по схемите за подпомагане приходи на производителите на електроенергия от възобновяеми източници със значителен процент. КЕВР е нарушила чл. 6, параграфи 1 и 2 от Директива 2018/2001, съгласно които държавите членки са задължени да гарантират, че равнището на подпомагане и съответните условия, свързани с подпомагането, предоставено на проекти за енергия от възобновяеми източници, не се преразглеждат по начин, който да оказва отрицателно въздействие върху предоставените по това подпомагане права и да подкопава икономическата жизнеспособност на подпомаганите проекти. В посочената разпоредба е предвидено също така, че държавите членки могат да коригират равнището на подпомагане съобразно обективни критерии, но само при условие, че тези критерии са установени в първоначалното съставяне на схемата за подпомагане. Сочи се, че съгласно Договора за изкупуване на Ищеца е било гарантирано от държавата, че за период от 20 години ще получава срещу произведената от дружеството електрическа енергия определената за него преференциална цена от 699,11 лева/МВтч без ДДС.

Впоследствие, когато схемата за подпомагане чрез изкупуване на преференциална цена е заменена чрез схемата за компенсиране чрез премия, държавата отново е гарантирала, че чрез механизмите за определяне на размера на премията, производителите ще постигат определената им преференциална цена, като сбор от постигнатата цена на свободния пазар и премията. Т.е., механизмът на договорите за премии има за цел, от една страна, да следва процеса на либерализация на пазара на електроенергия, а от друга страна, да гарантира, че производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници ще постигат нивата на определените им преференциални цени от два компонента - (1) продажбата на електроенергия на цени, реализирани на свободен пазар и (2) премията, изплащана от ФСЕС в рамките на определеното на съответния производител нетно специфично производство. Във връзка с горното се твърди, че механизмът с изплащане на премии от ФСЕС, въведен със ЗИДЗЕ през 2018 г., следва да

гарантира на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници приходи, равняващи се приходите, които биха получили при изкупуването им на преференциална цена.

За изпълнение на целите и духа на закона именно КЕВР следва да определи прогнозна пазарна цена за производителите на електрическа енергия от слънчева енергия в размер максимално близък до реално реализираните от тях продажна цена на свободен пазар. При определена прогнозна пазарна цена отговаряща на реално реализираната продажна цена на свободен пазар производителите биха реализирали приходи от продажба на свободен пазар и от премии, в общ размер, отговарящ на приходите при продажбата на преференциални цени. Твърди се, че в процесния регулаторен период 01.07.2023 - 30.06.2024 г. е налице съществена разлика между определената прогнозна пазарна цена за производителите на електрическа енергия от слънчева енергия (в т.ч. и АСМ) и реално постигната от дружеството такава на свободен пазар. Същевременно, КЕВР не е издала акт по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ на 01.01.2024 г., с който да измени прогнозната пазарна цена (респективно и размер на дължимите премии) и по този начин КЕВР е извършила нарушение на разпоредбите на Директива 2018/2001, които гарантират правата на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници, така че да не се променя определеното първоначално по схемата ниво на подпомагане и да не се подкопава жизнеспособността на предприятията им.

Твърди се, че от неизпълнението на задължението на КЕВР да измени размера на премиите Ищецът е реализирал по-малко приходи от тези, които е очаквал въз основа на създадените у него уверения от държавата за гарантиране на определено ниво на доходност на инвестицията му за определен период от време. Като пряка и непосредствена последица от извършеното от КЕВР нарушение на правото на ЕС ищецът, който е производител на електрическа енергия от слънчева енергия, е претърпял имуществена вреда под формата на пропусната полза - пропуснато сигурно, гарантирано от държавата увеличаване на имуществото, подлежащо на обезщетяване по българското право. Сочи се, че претърпените вреди от Ищеца в рамките на регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. обхващат единственото продадено количество електрическа енергия в рамките на нетното специфично производство на Ф. С. в периодите от 01.07.2023 г. до 31.12.2023 г. и 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г., предвид обстоятелството, че премии се изплащат в рамките на календарна година. Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 86 вр. чл. 33а, ал. 2 от ЗЕ КЕВР определя ежегодно в срок до 30 юни премии за електрическа енергия от възобновяеми източници. Регулаторният период, за който ежегодно КЕВР определя размер на премиите е 1 юли - 30 юни на следващата година.

Същевременно съгласно чл. 36и, ал. 5 от ЗЕ ФСЕС изплаща премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници за период от една календарна година на ежемесечна база до достигане на нетното специфично производство от производителя. Обичайно за производителите на електрическа енергия от слънчева енергия, в това число и Ф. С., енергийните обекти достигат своето нетно специфично производство преди изтичането на съответната календарна година. Нетното специфично производство на ищеца е 27 342 МВтч за Ф. С.. Същото е било постигнато през м. ноември 2023 г., произведени са в този месец и продадени количества в рамките на нетното специфично производство – 1 306,233 МВтч. Считано от м. януари 2024 г. е започнал новият календарен период за изплащане на премии от ФСЕС.

Съгласно т. III, 1.9 от Решение № Ц-13 от 30.06.2023 г. на КЕВР определената за А.-БГ Инвестиции АД премия е в размер на 448,84 лева, тъй като за Ф. С. като ЕЦ с фотоволтаични модули над 5 kWp е определена преференциална цена в размер на 699,11 лева съгласно Решение № Ц-010 от 30.03.2011 г. на КЕВР. За произведените в рамките на процесния регулаторен период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. 27 010,667 МВтч електрическа енергия от възобновяеми източници

А.-БГ Инвестиции АД е реализирало приходи на свободния пазар в общ размер на 3 727 624,92 лева. Размерът на получената премия за същото количество възлиза на 12 123 467,68 лева при прилагане на премия в размер на 448,84 лева/МВтч. Твърди се, че за същото произведено количество слънчева енергия в рамките на определеното нетно специфично производство за регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., ако АСМ-БГ Инвестиции АД би получило приходи при гарантираната му преференциална цена, приходите на Дружество за продадена произведена електрическа енергия за процесния регулаторен период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. биха възлизали в размер на 19 115 065,62 лева. За определяне на размера на премията за всеки производител КЕВР определя прогнозна пазарна цена на електроенергията на енергия, произведена от съответния първичен енергиен източник - в случая електрическа енергия, произведена от слънчева енергия за Ф. С..

Т.е., определеният за всеки производител размер на премията за конкретен регулаторен период зависи от определената от КЕВР прогнозна пазарна цена. В настоящия случай с Решение № Ц-13 от 30.06.2023 г. КЕВР е определила прогнозна пазарна цена в размер на 250,27 лв. за производители на електрическа енергия от слънчева енергия и съответно премия в размер на 448,84 лева за групата електроцентрали, в които попада Ф. С.. Същевременно по месеци е посочена в таблица реално постигнатата от АСМ продажна цена на електроенергията на организиран борсов пазар за продадените количества електроенергия за процесния регулаторен период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. Във връзка с горното се твърди, че разликата между размера на определената от КЕВР прогнозна пазарна цена за регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. и реално постигнатата от Ищеца продажна цена за произведената и продадената електрическа енергия в рамките на нетното специфично производство се явява пропусната полза от Ищеца вследствие на допуснатото от КЕВР нарушение на Правото на ЕС да приеме акт по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, с който да измени определените с Решение № Ц-13 от 30.06.2023 г. премии.

По отношение на претенцията с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ в исковата молба се сочи, че КЕВР е бездействала по отношение на задължението за извършване на фактическо действие, произтичащо от закон в тесен смисъл (чл. 3, ал. 1 от ЗНА). Това задължение не става изискуемо от подаването на искане до административния орган — същото произтича пряко от закона. Бездействието на органа може да се изразява както във фактически, така и в правни действия в зависимост от съответното задължение, което този орган има по закон. А съгласно разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ КЕВР е следвало да издаде дължим административен акт за изменение на определената от КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., тъй като разликата с реалната пазарна цена на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, е била очевидна и съществена. Защитата срещу бездействие на административен орган обхваща и случаите, в които задължението на органа се изпълнява с правни действия (така Решение № 1950/2020 г. по адм. д. № 2432/2018 г., III отд. на ВАС).

Целта на иска при условия на евентуалност е да се установи със сила на присъдено нещо, че в полза на ищеца в отношенията му с органа (КЕВР) е възникнало и съществува неудовлетворено субективно административно право, което има за предмет вменено на органа с нормативен акт поведение, чрез което на правоимащия се предоставя определена облага или друга ползена за него последица (Решение № 6946/2021 по адм. д. № 1345/2021 г., V отд. на ВАС). В настоящия случай за ищеца не възниква интерес КЕВР да бъде задължена да се произнесе с решение по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ за изменение на определената от КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., тъй като този регулаторен период е изтекъл и такова решение е било дължимо от Комисията преди повече от 8 (осем) месеца. За ищеца, обаче, възниква интерес да се установи по безспорен начин, че бездействието на органа го е лишило от

определена облага и полезна за него последица, като така за ищеца са възникнали вредите, изразяващи се в пропуснатото сигурно, гарантирано от държавата увеличаване на имуществото, подлежащо на обезщетяване по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В съдебно заседание и в депозираните по делото писмени бележки, ищецът, чрез процесуалния си представител по пълномощие, поддържа исковата молба. Излагат се съображения, че в конкретния случай са налице и са доказани в условията на пълно и главно доказване всички условия за ангажиране отговорността на административния орган по ЗОДОВ - безспорно е установено в хода на съдебното производство, че КЕВР нито на 01.01.2024 г. – когато е първият възможен момент поради шестмесечното ограничение по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, нито в който да е момент до края на процесния период – 30.06.2024 г. КЕВР не е издала акт, с който да измени определените с Решение Ц-13/30.06.2023 г. средни прогнозни пазарни цени, като по делото се установява, че предпоставките за това са били налице. Твърди се, че вещото лице правилно в основното заключение по СИЕ е достигнало до извода, че към 31.12.2023 г. е било налице съществено изменение между определената прогнозна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия, което отклонение се равнява на много по-съществен процент при нормативно изискване от 15% (правилно вещото лице е отчело като компоненти постигнатата пазарна цена за периода 01.07.2023 г. – 31.12.2023 г. и прогнозна пазарна цена за оставащата част от периода 01.01.2024 г. – 01.06.2024 г.). Отговорите в допълнителното заключение, макар и фактически верни, не следва да се кредитират, тъй като същите са изготвени, отчитайки данните към едни по-ранен момент (края на ноември 2023 г.), който момент е неотносим към правния спор.

Оспорва се доводът на КЕВР, че не е имала задължение, а само възможност да измени определените с Решение Ц-13/30.06.2023 г. средни прогнозни пазарни цени при наличие на съществено отклонение, защото разполага с оперативна самостоятелност. Твърди се, че към 01.01.2024 г., т.е. шест месеца след началото на регулаторния период за КЕВР е съществувало нормативно установено задължение при безспорно установено наличие на съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода, да издаде решение, с което да регулира средната прогнозна пазарна цена и по този начин премиите, които производителите получават по схемата за подпомагане. Изменението на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, с което се установява това нормативно задължение, е в резултат на транспонирането на чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 на Директива 2018/2001, които предвиждат ясни и безусловни задължения на държавата да създаде гаранции за производителите на енергия от възобновяеми източници. Във връзка с горното се твърди, че е налице съществено нарушение на правото на ЕС. Безспорно е установено в производството, че е налице отклонение над 15 %, което очертава неизпълнението на законовото задължение на органа по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. Моментът, в който КЕВР е следвало да измени дължимата на ищеца премия, е 01.01.2024 г., тъй като към 13.10.2023 г. вече е било налице възникнало задължение на административния орган по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ.

Сочи се, че пряк резултат от извършеното съществено нарушение на правото на ЕС от страна на КЕВР са претърпени от ищеца имуществени вреди, които подлежат на обезщетяване. В процесния случай за ищеца е имало определено ниво на сигурност на увеличаване на имуществото му, което не се е осъществило поради неиздаването от страна на КЕВР на акт по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ за изменение на средната прогнозна пазарна цена, от чийто размер зависи размерът на премията, която ищецът е получил. Тази сигурност е създадена у ищеца още през 2011 г. чрез сключването на Договора за изкупуване, като част от схемата за подпомагане чрез

изкупуване на преференциални цени. КЕВР е натоварена със задължението да определя средната прогнозна пазарна цена и съответно да предприеме мерки, когато реалната пазарна цена се окаже различна от средната прогнозна пазарна цена. В случая, както се установява по делото, КЕВР не е изпълнила задълженията, които произтичат за нея от правото на ЕС и ѝ налагат да измени определените премии, което е довело до намаляване на премията и недостигане на преференциалната цена от производителите.

Доколкото получаването на тази преференциална цена е било гарантирано от държавата веднъж, чрез договорите за изкупуване и втори път, чрез договорите са компенсирани с премия, когато същите заместват договорите за изкупуване, то разликата между преференциалната цена и сборът между реализираната от ищеца цена на пазара и получената премия, представлява пропуснатата полза. Претърпените вреди от ищеца в рамките на регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. обхващат продаденото количество електрическа енергия в рамките на нетното специфично производство на Ф. С. в периодите от 01.07.2023 г. - 31.12.2023 г. и 01.01.2024 г. - 30.06.2024 г. Излагат се доводи, че същите са доказани по основание и по размер. По отношение на начина на определяне на размера на претендираното обезщетение се сочи, че от приетото по делото основно заключение на вещото лице по СИЕ, което следва да бъде кредитирано, се установяват точните размери на приходите през регулаторния период от продаденото количество електрическа енергия в рамките на нетното специфично производство и получените от Фонд СЕС премии за същия период. Ако за произведеното количество електрическа енергия в рамките на нетното специфично производство е била приложена преференциалната цена от 699,11 лв./МВтч, без ДДС, ищецът е щял да получи по-големи приходи, т.е. размерът на пропуснатата полза следва да се определи като разликата между реалните приходи (от продажба и премии) и приходите, които със сигурност е щял да получи ищецът, ако държавата е спазила поетите задължения и произведената от него енергия е била реализирана на преференциална цена.

Твърди се, че при бездействие на КЕВР да измени прогнозните пазарни цени през целия регулаторен период единственият правилен начин за изчисление на размера на претърпените вреди е като се отчетат реалните цени, а не прогнозните такива, при положение, че регулаторният период е приключил. Оспорват се доводите на Ответника, че при изчисляване размера на вредата следва да се вземе предвид прогнозната цена за оставащата част от регулаторния период вместо реално постигнатата такава. Това щеше да бъде така, ако КЕВР беше приела решение за изменение на прогнозните цени в който и да е момент от втората половина на едногодишния регулаторен период. Соци се, че основен принцип е, че на обезщетяване подлежат реално претърпени вреди, а не евентуални такива и ако КЕВР беше изпълнила своето задължение, когато то е възникнало, тогава за измерител на вредите щеше да служи така определената от КЕВР прогнозна цена. Но КЕВР не го е сторила. При това положение единственият меродавен измерител на реално претърпените вреди към днешна дата е реално постигнатата цена през процесния период. Същите съображения са валидни и относими и към размера на премията, доколкото премията е функция на прогнозната цена. Към днешна дата премията, каквато е следвало тогава да бъде определена, е известна и за нуждите на изчисление на вредите не е нужно да се прогнозира със задна дата, защото е известна и действително постигната цена. Ответникът не оспорва наличието на каузалната връзка на бездействието на КЕВР и причинените вреди.

Оспорват се доводите на ответника относно периода, за който се претендират вреди. Твърди се, че обезщетението за вреди е дължимо за целия регулаторен период, тъй като неправилното прогнозиране и неизвършената актуализация на прогнозната цена са повлияли върху механизма на компенсация за целия период, а не само за неговата втора част.

Соци се относимост на изложените доводи като доводи за основателност на евентуалния иск с

правно основание чл. 1, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ.

Претендира се присъждане на направените по делото разноски съгласно списък, който се представя.

Ответникът, Комисия за енергийно и водно регулиране, в писмен отговор на исковата молба, в съдебно заседание и в депозираните по делото писмени бележки, чрез процесуален представител по пълномощие надлежно упълномощен юрисконсулт, изразява становище, че предявените кумулативно обективно съединени искове с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ са недопустими, тъй като в исковата молба на ищеца не са наведени аргументи, че Директива 2018/2001 не е правилно транспонирана и че режимът на премии, както и възможността за преизчисляване ежегодно и допълнително по чл. 21, ал. 1, т. 86 и чл. 31 б, ал. 2 от ЗЕ не постига целите, заложи в Директива 2018/2001. Приложението на практика на разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ е спорно на плоскостта на задълженията, произтичащи от тези национални разпоредби, а не от Директива 2018/2001.

Изложени са подробни съображения за неоснователност и недоказаност по основание и размер на предявените искове. В случая от доказателствата по делото се установява, че не са налице предпоставките за ангажиране на отговорността на административния орган КЕВР, тъй като не е осъществен фактическият състав на отговорността по ЗОДОВ. Излагат се подробни съображения за липса на незаконосъобразно бездействие поради липса на нормативноустановено задължение за извършване на действия. Сочи, че, за да има задължение за КЕВР да постанови решение за изменение на определените премии, административният орган следва да действа при условията на обвързана компетентност - тоест Комисията да не разполага с избор дали да действа или не, да не разполага с равностойни варианти как да действа, а да е обвързана от конкретни параметри, при постигането на които да е задължена да издаде решение. Твърди, че в случая КЕВР не действа при условия на обвързана компетентност, а при оперативна самостоятелност и едва при наличие на конкретни параметри и срокове, в които административният орган трябва да се произнесе, може да възникне задължение за действие, съответно би възникнало незаконосъобразно бездействие.

Решението на КЕВР дали да измени приетите за регулаторния/ценови период (едногодишен период с начало 01.07. и край 30.06. на следващата година) е изцяло в оперативната самостоятелност на административния орган и това разбиране не се променя с редакцията на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, в сила от 13.10.2023 г. Правната норма е тази, която определя за всеки конкретен случай при какви условия и в какви граници следва да действа административният орган. С промените на закона, в сила от 13.10.2023 г., нормата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ единствено се прецизира, така че да очертае ясно предпоставките, при които КЕВР изменя премиите. Видно от използваната формулировка в чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ в настоящата си редакция административният орган следва да постанови административен акт - решение за изменение на премиите при наличието на определени предпоставки: да е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. При осъществяването на хипотезата, обаче, за Комисията е налице единствено ограничение на честотата на действие (не по-често от веднъж на 6 месеца в рамките на регулаторния/ценови период от 30.06. до 01.07. на следващата година), а не задължение за предприемане на действия след изтичането на определен период. Сочи се съответствие на разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ с нормите на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (Директива (ЕС).

Сочи се, че в конкретния случай не е налице отменено по надлежния ред бездействие, попадащо в

обхвата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Безспорен факт е, предвид изложеното в исковата молба, че ищецът е очаквал не осъществяване на „действие“, т.е. фактически факт, а правен такъв – очаквал е постановяване на решение на КЕВР с претендираното от него съдържание, т.е. в случая се претендира присъждане на обезщетение за вреди, настъпили от незаконосъобразно бездействие на административния орган – неизпълнение на твърдяно задължение по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. От изложеното следва, че ищецът претендира, че ответникът е бил длъжен да издаде акт, с който да регулира по властнически начин посочените в чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ отношения, който акт е административен такъв по смисъла на чл. 21 от АПК. По делото не се твърди и няма данни да е налице мълчалив отказ на КЕВР да измени премиите на производителите на ВИ, считано от 01.01.2024 г., не е налице отменено по надлежния ред бездействие, попадащо в обхвата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Твърди се, също така, че по делото по безспорен начин е установено, че не е осъществен фактическият състав за изменение на премиите съгласно нормата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, тъй като не е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответния период спрямо постигната и прогнозната такава за оставащия срок от регулаторния/ценови период. Сочи се, че съгласно приетото по делото допълнително заключение на вещото лице по назначената допълнителна съдебно-икономическа експертиза отклонението от определената от КЕВР прогнозна преференциална цена за борсов товар от 01.07.2023 г. спрямо постигнатата цена на пазар „Ден напред“ на Българска независима енергийна борса до м.11.2023 г. и прогнозната цена за оставащия срок от периода първо полугодие на 2024 г. е 14,6%, което отклонение не се определя като съществено съгласно изискването на П.. 16а от ДР на НРЦЕЕ.

Твърди се, че заключението на вещото лице в тази част е правилно и съответства на подхода, който използва регулаторът, тъй като релевантни данни следва да са данните за изменение на премиите, които се заплащат на производители от възобновяеми източници при преценка на прогнозна пазарна цена на базов товар към месец ноември, доколкото това е моментът, към който започва оценка в рамките на административното производство, свързано с приемане на решение за изменение на премиите. В този смисъл се твърди, че производство по изменение не е следвало да започне и няма как да има завършено производство към 01.01.2024 г. с изменена прогнозна пазарна цена и изменени премии, ако такава не е започнало. В този смисъл, дори и да се приеме, че към края на м.декември 2023 г. е имало основание да започне производство, началният период, от който ще влязат в сила новите премии няма как да е 01.01.2024 г. Във връзка с горното се твърди, че при липсата на бездействие от страна на КЕВР във връзка с изменение на премиите, не са налице предпоставки за ангажиране на отговорността на КЕВР по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Оспорва се и наличието на вреди, които се претендират под формата на пропуснати ползи. Оспорва се и размерът на претендираните вреди както по отношение на периода, за който се претендират, така и по отношение начина на определянето им и техния размер.

Премиите се определят като разлика между преференциалната цена на обекта и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от ВИ (за всяка категория производител), като всяко решение влиза в сила от датата на приемането му, съответно за регулаторен/ценови период или до следващ такъв, в този смисъл самият механизъм на компенсиране изключва абсолютно точна корелация между премиите и преференциалните цени, определени за дадена категория ВИ производител.

Доколкото при определяне на премиите се анализират и редица други фактори, е налице несигурност както относно настъпването на вреди, така и относно конкретния им размер. Изложени са съображения, че, дори и да се приеме, че с разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, в сила от 13.10.2023 г., е създадено задължение на КЕВР да приеме решение за промяна на

премиите, логично и правно издържано е шестмесечният срок да се брои от датата на влизане в сила на закона – 13.10.2023 г., а не по-рано – от 01.07.2023 г., в този смисъл срокът от минимум шест месеца следва да се спазва от датата на влизане в сила на новата разпоредба, за да се гарантира, че първото решение на КЕВР ще се основава на периодична оценка, започваща от 13.10.2023 г., което води до извода, че първата възможна промяна в премиите е можело да бъде направена едва на 13.04.2024 г., в този смисъл ищецът би могъл да претендира вреди само и единствено за периода от 01.05.2024 г. до 30.06.2024 г. - край на съответния регулаторен/ ценови период в размерите, посочени от вещото лице – 566 559,91 лева на стр. 29 от основната СИЕ и лихви в размер на 16 323,84 лева на стр. 14, т. 3 от допълнителната СИЕ. Същевременно на 30.06.2024 г. Комисията е приела Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г., в сила от 01.07.2024 г., с което е определила нови премии. Сочи се, също така, че, в случай, че се приеме, че вредите са реално претърпени за периода от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. при определяне на техния размер следва да се вземе предвид заключението на вещото лице от допълнителната съдебно-икономическа експертиза (по Задача 6 – 521 709,06 лева, съответно лихви в размер на 28 373,01 лева съгласно стр. 13, т. 1 от допълнителната СИЕ).

Твърди се, че заключението по основаната СИЕ е основано и използва некоректен времеви период на оценка, който не съответства на подхода на КЕВР. Относно предявените искове на основание чл. 2в от ЗОДОВ ответникът излага подробно становище за неоснователност. Сочи се, че в случая не са налице и предпоставките по чл. 2в от ЗОДОВ за ангажиране отговорността на държавата. Разпоредбите на чл. 4, пар. 3 и чл. 6, пар. 1 и пар. 2 от Директива 2018/2001 не предоставят права на частноправни субекти, не съдържат права с достатъчно определено съдържание, поставените със същите цели е въпрос, оставен на държавите-членки, не се посочва конкретният начин за постигането им. В този смисъл се твърди, че не е налице достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС. Оспорва се твърдението за нарушение на принципа на оправданите правни очаквания. Иска се от съда да отхвърли изцяло предявените кумулативно обективно съединени искове срещу Комисията за енергийно и водно регулиране с правно основание чл. 2в, ал. 1 от ЗОДОВ, както и предявените при условията на евентуалност кумулативно обективно съединени искове на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ във връзка с чл. 203 от АПК. Претендира се присъждане на направените по делото разноски съгласно списък, който се представя.

Участващият по делото прокурор от Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност и доказаност на исковите претенции.

По делото са приети писмени доказателства, приобщени са заключения по назначените по делото основна и допълнителна съдебно-икономическа експертиза.

Административен съд София – град, след като взе предвид наведените от страните доводи и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Не се спори по делото, че „АСМ-БГ Инвестиции“ АД има качеството производител на електрическа енергия от възобновяеми източници, притежава обект за производство на електрическа енергия от слънчева енергия - фотоволтаична електроцентрала с обща инсталирана мощност 21 MW („Ф. С.“), находяща се в УПИ № 1565 и УПИ № 1566 по плана на [населено място], [община]. Ф. С. е въведена в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05 1077/17.10.2011 г., издадено от Заместник-началник на ДНСК. Ищецът е получил лиценз за производство на електрическа енергия с № Л-320-01 на 18.01.2010 г. на основание чл. 39, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката със срок 25 години. На 17.10.2011 г. Фотоволтаичната централа на Ищеца е присъединена към преносната електрическа мрежа на „Национална електрическа компания“ ЕАД с ЕИК[ЕИК] (Н.) с договор за присъединяване от

08.12.2010 г. за присъединяване на производител на електрическа енергия към преносната електрическа мрежа. Ищецът е сключил на 28.11.2011 г. с Н. Договор № ИЕ-33016/2011 г. за изкупуване на електрическа енергия, произведена от фотоволтаична електрическа централа („Договор за изкупуване“), съгласно който Н. е била задължена да изкупува произведената енергия в рамките на целия срок на действие на договора по цена в размер на 699,11 лева/МВтч съгласно Решение № Ц-010 от 30.03.2011 г. на ДКЕВР (в сила към датата на въвеждане в експлоатация на централата). Според чл. 3 от Договора за изкупуване договорите за изкупуване имат срок на действие от 20 години.

На 13.08.2019 г. ищецът е сключил с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ Договор № ВЕИ - 32/31.10.2018 г. за компенсирание с премии за Ф. С. („Договор за компенсирание с премии“). Съгласно чл. 1 от Договора за компенсирание с премии предмет на Договора е компенсирането на ищеца чрез изплащането на премия за количеството електрическа енергия, произведено от ищеца и регистрирано с месечна гаранция за произход, за което ищецът е сключил сделки по чл. 100, ал. 4 и/или ал. 6 ЗЕ или на балансиращ пазар. Съгласно чл. 2 Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ компенсира с премия производителя до размера на премията, дължима за нетното специфично производство на електрическа енергия, доколкото такова е определено за енергийния обект. Съгласно Договора за компенсирание с премии размерът на премията за МВтч електрическа енергия се определя от КЕВР по реда на § 68, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. ДВ, бр. 38 от 2018 г., в сила от 08.05.2018 г., ежегодно в срок до 30 юни като разлика между определената преференциална цена (699,11 лева/МВтч без ДДС за Ищеца) и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник. Посочено е, че КЕВР при необходимост изменя определената премия за МВтч електрическа енергия не по-често от веднъж на 6 месеца при условията на чл. 31а, ал. 2 от ЗЕ. Определеното нетно специфично производство на ищеца за Ф. С. е в размер на 1 302 КВтч или за инсталирана мощност от 21 MW се равнява на по 27 342 МВтч за Ф. С..

Приложимата преференциална цена за премии е в размер на 699,11 лева/МВтч без ДДС за Ищеца. С Решение № Ц-13/30.06.2023 г. КЕВР е определила прогнозна пазарна цена в зависимост от първичния енергиен източник за този период за производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, в размер на 250,27 лева/М.. Със същото Решение № Ц-13/30.06.2023 г. Комисията е определила премии за производителите като разлика между приложимата преференциална цена (за „АСМ-БГ Инвестиции“ в размер на 699,11 лева/МВтч) и прогнозната пазарна цена за съответната група (250,27 лева/МВтч, изчислена на база определената от КЕВР със същото решение прогнозна пазарна цена за базов товар за предстоящия регулаторен период в размер на 256,37 лева/МВтч и коефициента за групата 0,97619). Определената от КЕВР с Решение № Ц-13 от 30.06.2023 г. премия за ищеца е в размер на 448,84 лева/М..

Нетното специфично производство се отнася за 1 календарна година и за 1 кВт инсталирана мощност и се изчислява от 01 Януари на съответната година до достигане на количеството при определената годишна продължителност на работа. Определеното нетно специфично производство на ищеца за Ф. С. е в размер на 1 302 КВтч или за инсталирана мощност от 21 MW заплащане на премии се дължи до достигане на произведено количество 27 342 МВтч за Ф. С. на година. Експлоатираната от ищеца фотоволтаична електрическа централа реално е произвела и продала на организиран борсов пазар, чрез търговец на електрическа енергия, количествата електрическа енергия, за които понастоящем се претендира обезщетение за вреди, което се

установява от приложените към исковата молба документи. Общото произведено количество електрическа енергия за 2023 г. от Ф. С. е 29 088,534 МВтч, като нетното специфично производство е достигнато през м. ноември. Следователно за произведените количества до 27 342 МВтч се дължат премии от ФСЕС и такива са изплатени съгласно представените по делото протоколи за премии към ФСЕС.

Произведеното количество електрическа енергия от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. от Ф. С. е 13 134,669 МВтч, не е достигнато нетното специфично производство, т.е. цялото количество попада в него. Следователно за всички произведени количества от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. се дължат премии от ФСЕС и такива са изплатени, съгласно представените протоколи за премии към ФСЕС. Т.е. не се спори, че „АСМ-БГ Инвестиции“ АД е получавало премии за произведеното количество електрическа енергия от собствения си Ф. за исковите периоди.

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 86 от Закона за енергетиката ежегодно в срок до 30 юни КЕВР определя премии за електрическа енергия, от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 и над 500 kW. В § 68, ал. 3 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г.) и чл. 22а от НРЦЕЕ е предвидено, че премиите се изчисляват като разлика между определената преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник.

Между страните не е спорно и е установено от събраните по делото доказателства, че в исковия период не е налице изменение на определените с Решение Ц-13/30.06.2023 г. средни прогнозни цени и не е налице изменение на определената от Комисията с Решение Ц-13/30.06.2023 г. премия в размер на 448,84 лева/МВтч. Това е сторено с Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. С Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. на КЕВР е направено изискуемото от чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ изменение на премиите.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Предявените главни искове с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ, при условие на евентуалност чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ са допустими. Процесуалната легитимация на двете насрещни страни следва единствено от правното твърдение на ищеца. Тя се обуславя от заявената от ищеца принадлежност на спорното материално право - от претендираното или отричано от ищеца право. Поради това при проверката дали искът е предявен от и срещу надлежна страна, съдът изхожда от правото, което се претендира или отрича с исковата молба. Съгласно разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Според ал. 2 на същата разпоредба исковите по ал. 1 се разглеждат по реда, установен в Административнопроцесуалния кодекс, а именно по правилата на глава единадесета, чл. 203 и сл. В чл. 204 от АПК са регламентирани условията за допустимост на предявения иск, като според ал. 4 когато вредите се претендират от незаконосъобразно бездействие, както е в настоящия случай, незаконосъобразността му се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението. Разпоредбата на чл. 2в от ЗОДОВ (ДВ, бр. 94 от 2019 г.) урежда ред за разглеждане на искове срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС).

Съгласно чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ административните съдилища притежават компетентност да

решават спорове, при които се твърди, че вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз за вреди по чл. 1, ал. 1, както и за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд. Тези иски се разглеждат по реда на АПК. Пасивната процесуална правоспособност по исковете за обезщетения по ЗОДОВ е ограничена от разпоредбата на чл. 205 от АПК във връзка с чл. 1, ал. 2 от ЗОДОВ, която предвижда, че искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Дали вредите са причинени от административна дейност и дали са причинени от заявления с исковата молба ответник са въпроси, свързани с основателността, а не с допустимостта на иска. Спазена е разпоредбата на чл. 205 от АПК, съгласно която искът се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите.

В случая това е Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), която съгласно чл. 10, ал. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ) е юридическо лице. Съгласно т. 2 от ТП № 2/2014 от 19.05.2015 г. на ОС на Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС разграничителният критерий за приложимия правен ред (ЗОДОВ или чл. 45-49 от ЗЗД) при претенции за вреди от дейност на органи, които не са част от изпълнителната власт (съгласно чл. 10 ал. 3 от ЗЕ при осъществяване на своите правомощия КЕВР е независима от изпълнителната власт) е основният характер на дейността на органа, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Когато вредите са причинени при или повод изпълнение на административна дейност, компетентни са административните съдилища. Без съмнение КЕВР е натоварена с изключителна компетентност да регулира дейностите в енергетиката и във водоснабдяването и канализацията съгласно чл. 10 ал. 1 от ЗЕ. Съгласно разпоредбата на чл. 203 от АПК гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица.

Съгласно препращащата норма на чл. 203, ал. 2 от АПК при празноти субсидиарно се прилагат правилата на ЗОДОВ. В случая, с оглед изложените твърдения в исковата молба, следва да се приеме, че се претендира присъждане на обезщетение за вреди, настъпили от незаконосъобразно бездействие на административен орган, а именно – неизпълнение на задължението по чл. 31б, ал. 2 (в сила от 13.10.2023 г.) от ЗЕ, съгласно която разпоредба КЕВР изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия, което представлява съществено нарушение на правото на ЕС – нарушение на чл. 4, П.. 3 и чл. 6, П.. 1 и 2 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

Правната квалификация на иска почива на фактите и обстоятелствата, послужили като основание за завеждането му от ищеца. Всички въпроси за тяхното обективно проявление са свързани с основателността на претенцията, а не обуславят нейната допустимост. Затова от самата претенция на ищеца за настъпили вреди от незаконно бездействие на КЕВР и възникналият в тази връзка правен спор, който може да бъде разрешен само по съдебен ред, произтича правният интерес от предявяването и поддържането на предявените иски.

В случая съдът намира, че предявените главни иски са допустими, като предявени от лице, претендиращо имуществени вреди в резултат на съществено нарушение на правото на ЕС, в условие на евентуалност незаконосъобразно бездействие на ответника и са подсъдни на Административен съд София-град съобразно чл. 7 от ЗОДОВ.

Относно основателността на исковите претенции с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ. Съдът на ЕС извежда правилото, че всяка държава-членка на съюза е длъжна да поправи вредите от нарушение на правото на ЕС, извършени от държавен орган, включително от национален съд. Правото на ЕС не съдържа изрична регаментация на иска за обезщетение за вреди, причинени на частноправните субекти от нарушаването му. Въпреки, че нито Договорът за Европейския съюз (ДЕС), нито Договорът за функциониране на ЕС (ДФЕС) предвиждат възможност за обезщетяване на вредите, причинени от държавата с извършено от нея нарушение на правото на ЕС, такава възможност за обезвреда е изведена в практика на Съда. Увредените частноправни субекти имат право на обезщетение при наличието на три условия.

Фактическият състав на обективната отговорност на държавата за нарушаване правото на ЕС включва следните предпоставки, които трябва да са налице кумулативно (едновременно): 1) предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти; 2) нарушението на тази норма да е достатъчно съществено и 3) да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (Решение на Съда (голям състав) от 26 януари 2010 година по дело C-118/08, т. 29 и т. 30 от решението). В настоящото производство за ангажиране отговорността на КЕВР на доказване подлежат горните предпоставки, всички твърдени факти и обстоятелства, които ги обосновават за осъществени, както и причинно-следствената връзка между тях. Тежестта на доказване се носи от ищеца както по отношение на основанията за претендираните вреди, така и по отношение на техния размер. Условието следва да са налице кумулативно, липсата на което и да е от тях води до отпадане отговорността на ответника. Т. е. отговорността на държавата се реализира при доказано достатъчно съществено нарушение на право на ищцата, произтичащо директно от правна норма на Съюза. Липсата на елемент от фактическия състав на отговорността обосновава неоснователността на предявения иск.

В конкретния случай се твърди нарушение на чл. 4, П. 3 и чл. 6, Параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2018/2001. Директивите са част от вторичното законодателство на ЕС. Следователно те се приемат от институциите на ЕС в съответствие с договорите. След като се приемат на равнище ЕС, след това те се транспонират от държавите — членки на ЕС, така че да станат част от законодателството им. Член 288 от Договора за функционирането на Европейския съюз гласи, че директивата е обвързваща по отношение на резултата, който трябва да се постигне, в държавите членки, до които е адресирана (една, няколко или всички), като същевременно оставя на националните органи правото на избор на формата и методите за постигане на резултата. Директивата е различна от регламента или решението, защото за разлика от регламента, който се прилага директно във вътрешното законодателство на държавите членки веднага след влизането му в сила, директивата не се прилага пряко в държавите членки, тя първо трябва да се транспонира в националното законодателство, преди да се приложи във всяка държава членка; за разлика от решението, директивата има общо приложение. За да породи действие дадена директива на национално равнище, държавите членки трябва да приемат закон, с който да я транспонират. С тази национална мярка трябва да се постигнат целите, определени от директивата. Националните органи трябва да съобщят тези мерки на Европейската комисия.

По принцип директивата поражда действие само когато се транспонира. Въпреки това съдът счита, че директива, която не е транспонирана, може да произведе някои преки въздействия, когато: транспонирането в националното законодателство не е извършено или е направено неправилно; разпоредбите на директивата са безусловни и достатъчно ясни и точни; разпоредбите на директивата дават права на физически лица. Когато тези условия са изпълнени, физическите лица могат да се позоват на директивата срещу държава членка в националните съдилища.

Въпреки това, дадено лице не може да разчита на предявяване на иск срещу друго лице по отношение на прякото действие на директива, ако тя не е транспонирана (Решението по дело C-41/74 *Y. van D.* срещу *H. O.* е пример за вертикално пряко въздействие, а Решението по дело C-152/84 *M. H. M.* срещу *S. and S. -W. H. A. H. A. (T.)* е пример за липса на хоризонтално пряко въздействие). Съдът също така дава възможност, при определени условия физически лица да получат обезщетение от държавата за директиви, чието транспониране е лошо или забавено (например Решението по дело C-6/90 *F.*). В процесния случай не са налице такива хипотези.

Цитираната по-горе норма на чл. 4, параграф 3 на Директива 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. посочва общи изисквания към държавата какви цели трябва да се постигнат - Схемите за подпомагане за електрическа енергия от възобновяеми източници трябва да бъде устроено по такъв начин, че да увеличи до максимум интегрирането на електрическата енергия от възобновяеми източници в електроенергийния пазар и да се гарантира, че производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници реагират на ценови сигнали на пазара и максимизират своите пазарни приходи. За тази цел по отношение на схемите за пряко ценово подпомагане, подпомагането се предоставя под формата на пазарна премия, която би могла да бъде, наред с другото, променлив или фиксирана. Държавите членки могат да предвидят освобождаване от приложението на настоящия параграф за малки инсталации и демонстрационни проекти, без да се засяга приложимото право на Съюза относно вътрешния пазар на електрическа енергия.

Разпоредбите на чл. 6, параграф 1 и 2 на Директива 2018/2001, на които ищецът основава своя иск, предвиждат следното:

Чл. 6 Стабилност на финансовото подпомагане

1. Без да се засягат адаптациите, необходими за съобразяване с членове 107 и 108 ДФЕС, държавите членки гарантират, че равнището на подпомагане и съответните условия, свързани с подпомагането, предоставено на проекти за енергия от възобновяеми източници, не се преразглеждат по начин, който да оказва отрицателно въздействие върху предоставените по това подпомагане права и да подкопава икономическата жизнеспособност на подпомаганите проекти.
2. Държавите членки могат да коригират равнището на подпомагане съобразно обективни критерии, стига тези критерии да са установени в първоначалното съставяне на схемата за подпомагане.

Видно от цитираните разпоредби задължението на държавите-членки е, от една страна, да се гарантира, че производителите на електрическа енергия ще реагират на ценовите сигнали на пазара и максимизират своите пазарни приходи; от друга страна, коригирането да става на база установени обективни критерии, които не се преразглеждат по начин, оказващ отрицателно въздействие върху предоставените права и подкопаващ тяхната жизнеспособност. Конкретният начин за постигане на тези цели е оставен в дискрецията на държавите членки. Част от мерките по транспониране на Директива 2018/2001 е чл. 31 б, ал. 2 от ЗЕ. Съюзното законодателство не съдържа императивни разпоредби относно процесните плащания на премии. Разпоредбата на чл. 2, т. 5 от Директива (ЕС) 2018/2001 определя променливите или фиксирани плащания на премии като „схема за подпомагане“, прилагана от държава членка или група държави членки, която насърчава използването на енергия от възобновяеми източници.

Във визираните от ищеца за нарушени чл. 4, § 3, чл.6, § 1 и § 2 от Директива (ЕС) 2018/2001 не се съдържат императивни разпоредби, които предоставят на частноправни субекти достатъчно ясни по обем и съдържание права. В настоящия случай така цитираните норми на чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 не съдържат права с достатъчно определено съдържание. Съгласно чл. 4 параграф 4 на Директива 2018/2001 държавите членки гарантират, че подпомагането за

възобновяема електрическа енергия се предоставя по открит, прозрачен, конкурентен, недискриминационен и разходоефективен начин. Държавите членки могат да предвидят освобождаване на малки инсталации и демонстрационни проекти от участие в тръжни процедури. Освен това държавите членки могат да разгледат възможността за създаване на механизми за гарантиране на регионална диверсификация на разгръщането на електрическа енергия от възобновяемите източници, по-специално за осигуряване на разходоефективна системна интеграция. Разпоредбата на чл. 4, параграф 3 на Директива 2018/2001 оставя възможността за прилагане на схеми за подпомагане в дискрецията на държавите членки, поради което сочените за нарушени разпоредби на правото на ЕС не създават задължение за тях да прилагат такива схеми и по аргумент за по-силното основание да ги актуализират на шест месеца. Следователно, посочените разпоредби не създават за частноправните субекти право на всеки шест месеца да се актуализира по конкретен ред размерът на изплащаното им подпомагане. Съюзните норми предвиждат подпомагането да се предоставя под формата на пазарна премия, която би могла да бъде, наред с другото, променлива или фиксирана. Схемите за подпомагане следва да гарантират спазването на пазарните принципи, но изборът на инструменти за постигане на тези цели е предоставен на дискрецията на държавите членки.

След анализа на съюзната уредба е дължим извод, че за целите на настоящето производство твърденията на ищеца за бездействие на националния регулатор за изменение на премиите следва да се разгледат на плоскостта на националното законодателство, доколкото европейското не съдържа императивни разпоредби и предоставя в тази материя свобода на преценка на държавите членки. Не са наведени в исковата молба аргументи, че Директива 2018/2001 не е правилно транспонирана и че режимът на премии, както и възможността за преизчисляване ежегодно и допълнително по чл. 21, ал. 1, т. 8б и чл. 31 б, ал. 2 от ЗЕ не постига целите, заложили в Директива 2018/2001. Следователно, ищецът не би могъл да се позовава на вертикалния директен ефект по отношение на чл. 4, параграф 3 и чл. 6 параграф 1 и 2 от Директива 2018/2001, тъй като задълженията, произтичащи от тях са транспонирани надлежно в националното законодателство и целите, поставени от Директива 2018/2001 са постигнати. В този смисъл съдът намира за неоснователно позоваването на достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз по аргумент от чл. 2в, ал. 1 от ЗОДОВ.

В Решение по дело F. и др. C-6/90 и C-9/90, макар да уточнява, че в контекста на нормите на националното право държавата е длъжна да обезщети последиците от причинените вреди, СЕС идентифицира и определя условията, достатъчни за възникване на правото на лицата да получат обезщетение, право, основано пряко на правото на Общността (точка 41). Това обаче не трябва да се тълкува в смисъл, че наличието на тези условия е достатъчно за целите на обезщетението за всяко нарушение на общностното право, каквото и да е то. В случая F. става въпрос за ангажиране на отговорността на държавата за неизпълнение на задължение да въведе директива в националното право. В исковата молба ищецът смесва приложението на националните норми и тези на директивата. За да се обоснове същественото нарушение на нормите на Директива 2018/2001, то следва да се разгледа дали именно те дават свобода на преценка на държавите членки как да постигнат заложените цели, а не каква свобода на преценка е заложила в националните правила. Наличието или не на свобода на преценка при тях е въпрос относно спазването на националното право и не е относимо към ангажирането на отговорността на държавата за нарушение на директно приложима норма на Директива 2018/2001. Ето защо настоящият състав намира исковете на разглежданото основание за неоснователни.

Относно основателността на исковите претенции с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ съдът намира следното:

Предявеният иск за обезщетение се основава на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Разпоредбата, както бе посочено и по-горе, въвежда отговорност за държавата и общините за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност, като предвижда исковете да се разглеждат по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Горните две разпоредби съответстват и доразвиват предвиденото в нормата на чл. 7 от Конституцията на РБ, според която държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.

Отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за причинени вреди е обективна. Обективният характер на отговорността означава, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които вреди са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са причинени виновно от тях. Вредата представлява накърняване имуществото на правните субекти или на техни неимуществени блага. Когато е засегнат патримониумът на едно лице, вредата е имуществена. Тя се състои в претърпяна загуба или пропуснатата полза. Неимуществените вреди представляват сериозно засягане на личността и достойнството на гражданина, изразяващо се в търпене на болки и преживяване на страдания. Границите на отговорността се разпростират до вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Вредата е отрицателната последица, с която се засягат неблагоприятно имуществени права и/или защитени от правото нематериални блага и неимуществени интереси на увреденото лице, като „пряка и непосредствена“ е тази вреда, която следва закономерно от твърдяната незаконосъобразна административна дейност, по силата на безусловно необходимата причинно – следствена връзка, която съществува между тях. На обезщетяване подлежат единствено преките вреди - тези, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат и които са адекватно следствие от увреждането. Освен преки, вредите следва да бъдат и непосредствени, т. е. да са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат.

За да възникне правото на обезщетение е необходимо да са налице едновременно няколко предпоставки: 1. незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице по повод осъществяваната от него административна дейност; 2. вреда от този акт, действие или бездействие на администрацията; 3. причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. За да бъдат основателни исковете за имуществени и неимуществени вреди, следва доказването на фактите от хипотезата на правната норма да е пълно, съобразно чл. 154, ал. 1 от ГПК. Доказателствената тежест за установяване наличието на всичките три предпоставки е върху ищеца, т.е. страната, която търси присъждане на обезщетение за претърпените вреди. Тежестта на доказване на всички правопораждащи елементи от фактическия състав на предявения иск е на ищеца, като съдът следва да приеме за ненастъпили тези от тях, които са останали недоказани. Изискването за кумулативност на тези условия се изразява в това, че липсата на което и да е от тях води до непълнота на сложния фактически състав, поради което не може да се реализира отговорността на държавата или общините по предвидения специален ред, т.е. липсата на който и да е елемент от фактическия състав предполага неоснователност на исквата претенция по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В конкретния случай, както бе посочено и по-горе, исковата претенция се основава на незаконосъобразно бездействие на административен орган при и по повод изпълнение на административна дейност – нарушение на разпоредбите на чл. 31б, ал. 2 (в сила от 13.10.2023 г.) от Закона за енергетиката, съгласно която разпоредба КЕВР изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

Първата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника по ЗОДОВ – незаконосъобразното бездействие на административен орган или длъжностно лице при или по повод изпълнение на административна дейност е налице само, когато е налице бездействие на административен орган или длъжностно лице по негово задължение, произтичащо пряко от нормативен акт. Съобразно приложимата правна уредба и непротиворечивата съдебна практика на ВАС незаконосъобразно е всяко бездействие, представляващо неизвършване на действия в противоречие с предписано от императивна правна норма задължение. Бездействието е основание за отговорност, когато се изразява в неизпълнение на административни правомощия, възложени по силата на закона. Преценката за наличие на бездействие следва да бъде направена при анализ на нормативно установено задължение или възможност за действие.

Незаконосъобразното бездействие може да бъде бездействие, изразяващо се в неизвършване на фактическо действие, което органът или длъжностното лице са задължени да извършат по силата на закон или бездействие на административен орган или длъжностно лице по негово задължение, произтичащо пряко от нормативен акт. Задълженията като дължими фактически действия на конкретния административен орган следва да не са абстрактно, а конкретно регламентирани в Конституцията, закони и подзаконовите нормативни актове, за да е възможно да се ограничи кога тяхното неизпълнение влече последиците на чл. 1 от ЗОДОВ. Законът има предвид фактически действия или бездействия, каквито са хипотезите на чл. 256 от АПК. Целта на закона е да се обхване цялата административна дейност, всички действия и бездействия, които са извършени в нарушения на правилата за упражняване на административна дейност. Т.е. по смисъла на този закон незаконосъобразни са и онези „неоснователни” действия по чл. 250 от АПК, които са осъществени без да се основават на административен акт или закон, както и „неоснователни” бездействия по чл. 256 от АПК, т.е. неизвършване на фактически действия, които административният орган е длъжен да извърши по силата на закона. Редно е да се отбележи, че законът не определя изрично кои действия са правни и кои – фактически. Липсва и легален критерий, въз основа на който да бъде направено такова разграничение.

В съдебната практика често се застъпва разбирането, че т.нар. правни действия са волеизявленията на административните органи, т.е. административните актове. Бездействието на органа може да се изразява както във фактически, така и в правни действия в зависимост от съответното задължение, което този орган има по закон. Разликата на действията и бездействията с административните актовете е, че при действията и бездействията липсва изявление на воля, изискваща подчинение. Тук въздействието върху правата и законните интереси е пряко, а не опосредено от подчиняване на властническо предписание от държавен или общински административен орган. В мотивите на решение № 10568/2018 г., постановено по адм. д. № 9045/2017 г. по описа на Върховен административен съд е посочено „Законодателят е употребил понятието фактическо действие, за да го отлечи от волеизявлението на административния орган. Фактическото действие също може да бъде юридическо (правно) действие, както и волеизявлението на административния орган, т.е. законодателят да му е придал правно значение,

да го е направил юридически факт. Но фактическото действие не регулира правоотношения, то не създава правило за поведение. Това прави волеизявлението на административния орган. Следва да се прави разлика между фактическо действие, на което законодателят е придал правно значение, т.е. направил го е юридически факт, и фактическо действие, което не е юридически факт, т.е. не е предмет на регулиране от правото.“ В Решение № 2914 от 20.03.2025 г., постановено по адм. д. № 9719/2024 г. на Върховен административен съд е посочено, че под незаконосъобразно бездействие следва да се разбира „дължими по силата на закона фактически действия, включително и действия, за които по смисъла на чл. 21 от АПК органът постановява индивидуален административен акт, както и фактически действия, които са административна услуга по смисъла на § 1, т. 2, б. „в“, „г“ и „д“ от Закона за администрацията.

В този смисъл и в Решение № 409/16.01.2025 г., постановено по адм. д. № 6988/2024 на ВАС е формулиран извод, че „Максималната ширина на приложение на ЗОДОВ позволява да се претендират вреди както от незаконосъобразни фактически, така и от правни действия. Правните действия също могат да се намират в пряка връзка или причинно - следствена верига с вредоносен резултат.“ В този смисъл все по-често срещани са случаите в съдебната практика, при които административни органи са задължавани по реда на чл. 256, ал. 1 от АПК да изпълнят свое пряко произтичащо от закона задължение за издаване на административен акт, т.е. за извършване на правно действие, в този смисъл са и изричните мотиви на решение № 1950/2020 г., постановено по адм.д. № 2432/2018 г. на ВАС „Не може да се приеме и разбирането на съда, че разпоредбата на чл. 257, ал. 1 АПК (отм.), възпроизведена в действащата разпоредба на чл. 256, ал. 1 от АПК, има предвид само фактически действия.

Бездействието на органа може да се изразява както във фактически, така и в правни действия в зависимост от съответното задължение, което този орган има по закон.“ Подобно тълкуване е в съответствие с отговора на въпроса как в случая административният орган ще бъде задължен да изпълни своето задължение и по какъв начин следва да се извърши обезщетение от незаконосъобразно неизпълнение. Ако се възприеме разбирането, че защитата по реда на ЗОДОВ е неприложима, тъй като същата е ограничена до случаите на неизпълнение на задължения с фактически действия, то на практика ред за защита на заинтересованите лица липсва. На практика се стига до ситуация, в която от волята на административния орган ще зависи дали и кога законът, приет от законодателната власт, ще бъде приведен в действие. Именно с оглед на това, непочиващото на текста на разпоредбата рестриктивно тълкуване на чл. 256, ал. 1 от АПК поставя под въпрос правната сигурност и приложението на принципа за законност по чл. 4 от АПК.

В този смисъл е и решение № 1791 от 09.02.2018 г., постановено по адм.д. № 8904/2016 г. по описа на Върховен административен съд, в което е формулиран извод „Настоящият съдебен състав намира, че в случая е налице незаконосъобразно бездействие от страна на задължения административен орган – ДКЕВР (КЕВР), свързано с неизпълнение на правомощия по упражняване на контрол и издаване на задължителни предписания за поведение или налагане на санкции на дружеството по реда на глава тринадесета и четиринадесета от Закон за енергетиката... Касае се за непредприемане на фактически действия по издаване на акт, насочен към стимулиране на задълженото по закон лице да предприеме адекватни действия по свързване на имота на ищците към електрическата мрежа. Законодателят е въвел възможност за въздействие на КЕВР по отношение на лицата, задължени по Закона за енергетиката да спазват определено поведение, насочено към защита интересите на потребителите на електрическа енергия...

С оглед защита на обществения интерес е създаден и контролно – регулаторен режим, при който компетентния орган разполага с достатъчно по брой и интензитет инструменти за въздействие

върху дружествата доставчици, в това число даване на задължителни указания, прилагането на принудителни административни мерки или налагането на санкция на нарушител. ... е налице правомощие и задължение за предприемане на допустимите по закон действия за предизвикване от страна на задълженото лице на поведение, насочено към осигуряване на достъп до търсената услуга от страна на електроразпределителното дружество“.

Изцяло в този смисъл в Решение № 3231 от 23.03.2026 г., постановено по адм.д. № 5268/2025 г. по описа на Върховен административен съд е посочено: “Неоснователни са доводите на касатора за липса на първия елемент от фактическия състав на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Правилна е преценката на съда относно наичие на незаконосъобразно бездействие от КЕВР при неизпълнение на изискването по чл. 31б, ал. 2 от Закона за енергетиката. Правилно съдът е приел, че неизпълнението на това задължение съставлява липса на волеизявление на административния орган, което по своя характер представлява материално действие, за което административният орган е пряко задължен по силата на правна норма. Фактическото действие също може да бъде юридическо (правно) действие, както и волеизявлението на административния орган, т.е. законодателят да му е придал правно значение, да го е направил юридически факт. В случая се отнася до непредприемане на фактически действия по издаване на административен акт, насочен към изпълнение на задължение по силата на закон от административния орган за изменение на премиите след изтичане на 6 месечния срок и при изпълнение на предпоставките по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. Бездействието на органа може да се изразява както във фактически, така и в правни действия в зависимост от съответното задължение, което този орган има по закон. В този смисъл е трайната практика на ВАС (решение № 1791 от 09.02.2018 г. по адм. д. №8904/2016 г., решение № 10568 от 16.08.2018 г. по адм. д. №9045/2017 г., решение № 1950 от 06.02.2020 г. по адм. д. № 2432/2018 г., решение № 2914 от 20.03.2025 г. по адм. д. № 9719/2024 г.).“

Бездействието, за да е годно самостоятелно основание за имуществена отговорност на административния орган, трябва да е бездействие на орган, който е овластен да извърши съответното действие, да е материално незаконосъобразно или да са нарушени поне съществено административнопроизводствените правила, доколкото ги има, т. е. бездействието е противоправно само когато административният орган е бил длъжен да действа и то по-точно определен начин, т. е. в хипотезата на обвързана компетентност.

В чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, изм. бр. 86 от 2023 г., в сила от 13.10.2023 г., е предвидено, че Комисията изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. От така цитираната разпоредба следва, че с нея е въведено задължение на КЕВР при наличие на съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия да измени определените премии независимо в каква посока е изменението. Видно от така посочената разпоредба КЕВР има задължението да измени определените премии при наличие на две предпоставки: 1) да е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия и 2) изминал 6-месечен период. Граматическото тълкуване на посочената разпоредба води до извод, че КЕВР при наличие на съществено изменение действа в условията на обвързана компетентност и в случай, че не е изменила определените премии в предходните 6 месеца (за регулаторния период), е длъжна да ги измени.

КЕВР няма възможност да преценява дали да изпълни или да не изпълни задължението, което ѝ е вменено със закон. Като цяло неупражняването на компетентност от страна на административните органи представлява сериозно закононарушение – правомощието е не само предоставено със закон право, но и задължението за упражняването му. Съвсем отделен въпрос е, че при изпълнението на задължението си КЕВР следва да преценява как да постигне целения от закона резултат. Но това вече е преценка не дали задължението да бъде изпълнено, а единствено – как да бъде изпълнено. Настъпилите юридически факти – съществено отклонение и изтичане на 6-месечен период пораждаят ясно и еднозначно задължение за органа да инициира производство по реда на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, което следва да бъде изпълнено, независимо от преценката на последния. В конкретния случай необходимостта от произнасяне на административния орган възниква по силата на закона и приложимите във връзка с конкретния случай подзаконовни нормативни актове.

Задълженият правен субект КЕВР дължи определено поведение, насочено към упражняване на дадените му от законодателя правомощия, насочени към урегулиране на обществени отношения, имащи особена значимост за отделния участник в гражданския оборот, който в случая е поставен в положение, в което следва да се съобрази с ограничената възможност да получи премии в отговарящ на нормативните изисквания размер и в този смисъл исковата претенция е насочена към репарирание на вреди, настъпили в резултат на непредприетите своевременно действия по инициране на производство по изменение на прогнозната пазарна цена и съответно изменение на премиите и съответно издаване на решение за тяхното изменение, ако са налице предвидените в нормативните разпоредби условия.

В този смисъл неоснователни са доводите на ответника, че органът в случая действа в условията на оперативна самостоятелност и решенето на КЕВР дали да измени приетите за регулаторния/ценовия период премии е изцяло в оперативната самостоятелност на административния орган. Този извод се опровергава и от историческото тълкуване на посочената разпоредба, чиято редакция до 13.10.2023 г. е предвиждала, че Комисията има право при необходимост да измени определените премии, както към настоящия момент е формулирано правомощието на КЕВР по ал. 1 на чл. 32б от ЗЕ да изменя утвърдените цени на електрическа енергия и пр. За разлика от предходната редакция (действаща до 13.10.2023 г.) понастоящем КЕВР има задължението да измени определените премии при наличие на горепосочените предпоставки и това следва от използвания от законодателят израз в чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, изм. бр. 86 от 2023 г., в сила от 13.10.2023 г., а именно „КЕВР изменя определените премии“, т.е. законодателят е въвел задължението за КЕВР да ги изменя при наличие на горепосочените предпоставки и в този случай Комисията действа при условията на обвързана компетентност. В случая за КЕВР съществува нормативно определено с чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ задължение при наличие на съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия да измени определените премии, като не може да прави това по-често от веднъж на 6 месеца.

Първата предпоставка, за да възникне задължението на КЕВР по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ за изменение на определените премии, е наличие на съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар. Съгласно легалната дефиниция на това понятие по смисъла на § 1, т. 16а от ДР на Наредбата № 1 от 14 март 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия НРЦЕЕ съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за

оставащия срок от периода на организиран борсов пазар е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто. Наличието на цитираната легална дефиниция опровергава твърдението на ответника, че преценката за това дали е налице съществено изменение е оставена на дискрецията на регулатора. Както се установява от приетите по делото заключения по назначените съдебно-икономически експертизи в Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия е въведена Методика за определяна на прогнозна пазарна цена.

Ето защо в настоящия случай следва да бъде извършена преценка дали за посочения период е налице съществено изменение. В заключението по назначената по делото основна съдебно-икономическа експертиза (СИЕ), вещото лице, като е използвало въведената в Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, Методика за определяне на прогнозна пазарна цена - Раздел III „а“ и като е приложило начина, по който е определена прогнозната пазарна цена за групата на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия (в която попада ищецът) с Решение№ Ц-13 от 30.06.2023 г. за периода 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г. е изчислило постигната цена на електрическата енергия за периода 01.07.2023 г. – 31.12.2023 г. - 192,64 лв/МВтч и прогнозна цена за оставащия срок от периода на Е. за Х1 2024 г. – първо полугодие на 2024 г. - 178,29лв/МВтч, т.е. като се вземат предвид и предоставените от КЕВР данни за декември 2023 г. е изчислена постигната цена на електрическата енергия и прогнозна цена за оставащия срок от периода в размер на 185,47 лв/МВтч.

Като е използвало посочената постигната цена на пазар „Ден напред“ на БНЕБ до м.12.2023 г., включително и прогнозната цена за оставащия срок на периода – първо полугодие на 2024 г. – 185,47 лв/МВтч вещото лице е дало заключение, че отклонението на определената от КЕВР ППЦБТ от 01.07.2023 г. - 256,37 лв./МВтч спрямо постигната цена на пазар „Ден напред“ на БНЕБ до м.12.2023 г. и прогнозната цена за оставащия срок от периода - първо полугодие на 2024 г. — 185,47 лв./МВтч е 27,7%, който процент безспорно превишава законовоопределения от 15%, т.е. отклонението в края на м. декември 2023 г. е 27,7%, превишава 15% и се определя за съществено. В допълнителното заключение е направено и изчисление по данни към м.ноември 2023 г. В случая съдът намира, че следва да се кредитират изводите на вещото лице в основното заключение, които са формулирани на база на данните и за декември 2023 г., доколкото изменението на премиите се прави на базата на данни към месец декември, тъй като премиите се изменят на база месец декември от 01 януари на следващата година и такава е и практиката на КЕВР от 2023 г. и 2025 г., а отделно от това данните към месец декември са по-близки до периода и относими към прогнозата, която следва да се направи.

Изцяло такъв е възприетият подход от КЕВР и в Решение № Ц-1 от 01.01.2025 г. за изменение на определените с Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW, считано от 01.01.2025 г. Вещото лице е посочило изрично, че съгласно предоставената от КЕВР информация с писмо от 23.06.2025 г. към месец ноември 2023 г. не са налични данни за фючърси на българския пазар за второто тримесечие на 2024 г., такива данни са налице към началото на м.декември 2023 г. видно от писмото на КЕВР от 23.06.2025 г., на база на които е изчислена средна прогнозна цена за български фючърси за първо тримесечие на 2024 г.

След като от събраните по делото доказателства, в т. ч. и заключението на вещото лице, е установено наличието на съществено изменение по смисъла на закона, за КЕВР е съществувало нормативно установено задължение да инициира производство и съответно да измени определените премии, считано от 01.01.2024 г. В конкретния случай настоящият съдебен състав счита, че към 01.01.2024 г. КЕВР е имала задължението да измени размера на премиите, тъй като,

от една страна, е било налице съществено изменение над 15%, а именно 27,7 % съгласно основното заключение на вещото лице, а, от друга страна, макар че изменението на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ влиза в сила от 13.10.2023 г., от 01.01.2024 г., за КЕВР е съществувало задължение да измени определените премии, тъй като е изминал период повече от 6 месеца, считано от последното изменение с Решение № Ц -13/30.06.2023 г. Не може да се възприеме доводът на ответника, че шестмесечният период следва да започне от влизане в сила на закона, тъй като не такава е логиката на закона, запазена и след изменението на процесната разпоредба, в сила от 13.10.2024 г., а именно актуализация да се извършва на всеки шестмесечен период, в този смисъл се въвежда и задължително предприемане на действия по изменение на премиите на шестмесечен период, ако са налице съответните условия.

Изискването за спазване на 6-месечния период съществува и в предходните редакции на чл. 31б ал. 2 от ЗЕ и в този смисъл законодателят не отстъпва от разбирането си за необходимост от актуализация на премиите в 6-месечен период. Не може да се приеме и доводът на ответника, че обезщетение се дължи за целия регулаторен период, доколкото, както бе посочено и по-горе, задължението на КЕВР е възникнало към 01.01.2024 г., тъй като в този момент е изтекъл 6-месечният период от решението на КЕВР от 30.06.2023 г. Независимо от соченото ищеца отклонение за целия регулаторен период КЕВР изменя определените премии не по-често от веднъж на 6 месеца, т.е. неизпълнението е налице към 01.01.2024 г., за периода преди тази дата съдът намира, че не е налице незаконосъобразно бездействие на регулаторния орган, тъй като премиите са определени с решение от 30.06.2023 г. и регламентираният период в чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ е изтекъл към 01.01.2024 г. В този смисъл Решение № 3231 от 23.03.2026 г., постановено по адм.д. № 5268/2025 г.

От граматичното тълкуване на разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ следва, че втората предпоставка за изменение на премиите, която трябва да е налице, за да възникне за КЕВР нормативно определеното с чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ задължение за изменение на премиите е спазване на 6-месечния период. Не се спори по делото, както бе посочено и по-горе, че след Решение Ц-13/30.06.2023 г. размерът на премиите не е променян до изменението им с Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. В този смисъл безспорно по делото е установено и не се спори между страните, че до крайната дата на исковия период - 30.06.2024 г. не е имало изменение на премиите от страна на КЕВР в изпълнение на задължението и по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. Предвид наличието на Решение от 30.06.2023 г. и изискването на законодателя за изменение на премиите „не по-често от веднъж на 6 месеца“, което като изискване е запазено и в настоящата, и в предходните редакции на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ е недопустимо след Решение на КЕВР от 30.06.2023 г. преди изтичане на законовоопределения 6-месечен период да бъде прието ново решение за изменение на премиите. В този смисъл, както бе посочено и по-горе, неоснователни са доводите на ищеца, че обезщетение следва да бъде определено за целия регулаторен период от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г.

Неоснователни са и възраженията на ответника, че по отношение на премиите регулаторният/ценови период започва от 01.07. на съответната година и е с продължителност до 30.06. на следващата година, когато КЕВР е задължена да приема ново решение на основание чл. 21, ал. 1, т. 8б от ЗЕ. Разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ изрично предвижда 6-месечен период на изменение, поради което не може да се приеме, че периодът за изменения е от 01.07 до 30.06. на следващата календарна година, т.е. една цяла календарна година.

С оглед на горното съдът намира, че обезщетение за твърдяните пропуснати ползи от ищеца е дължимо за периода от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г., когато КЕВР приема Решение от 30.06.2024 г. за ново изменение на премиите.

Настоящият съдебен състав намира, че в случая е налице незаконосъобразно бездействие от

страна на задължения административен орган – КЕВР, свързано с неизпълнение на правомощие и задължение за предприемане на изискуемите по силата на закона действия, с оглед защита на обществения интерес е създаден режим, при който компетентният орган разполага с достатъчно по брой и интензитет инструменти по закон, в този смисъл задълженият правен субект дължи определено поведение, насочено към упражняване на дадените му от законодателя правомощия, което в случая не е изпълнено. От събраните по делото доказателства и анализа на относимите законови разпоредби следва, че в случая е установено незаконосъобразно бездействие от страна на КЕВР да инициира производство и при наличие на изискуемите условия да актуализира пазарната прогнозна цена и измени определените премии съгласно разпоредбата на чл. 32б, ал. 1 от ЗЕ.

Т.е. налице е непредприемане на фактически действия по издаване на административен акт, насочен към изпълнение на задължение по силата на закон от административния орган за изменение на премиите след изтичане на 6-месечния срок и при изпълнение на предпоставките по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. Последната промяна на премиите е извършена с Решение Ц-13/30.06.2023 г., а същественото отклонение е налице към края на месец декември 2023 г. При тази фактическа обстановка следва да се приеме, че предпоставките за изменение на премиите са били изпълнени към 01.01.2024 г., а не към посочената от ответника по-късна датата, съответно посочената от ищеца по-ранна дата (В този смисъл Решение № 3231 от 23.03.2026 г., постановено по адм.д. № 5268/2025 г.).

Констатираното бездействие е при изпълнение на административна дейност, доколкото КЕВР е държавен орган и определянето на премиите съгласно чл. 32б, ал. 2 от ЗЕ е свързано с правомощията му по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗЕ.

Следователно, налице е първата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ – незаконосъобразно бездействие при или повод изпълнение на административна дейност.

От събраните по делото доказателства и предвид приложимата нормативна регламентация се установява и наличието на претърпени от ищеца вреди – пропуснати ползи. Съдържанието на понятието вреда не е дефинирано от законодателя. Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на благата на лицето, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние.

Имуществените вреди представляват разликата между имущественото състояние на засегнатото лице след неблагоприятното въздействие върху неговото имущество и имущественото състояние, което би имало това лице, ако нямаше засягане, т.е. ако върху неговото имущество не бе осъществено неблагоприятното засягане. Тази разлика между посочените две величини представлява имуществената вреда, за която причинителят на неблагоприятното въздействие отговаря. Съгласно доктрината и съдебната практика имуществените вреди са вредите, които се изразяват в едно обективно намаляване на имущественото състояние на увреденото от незаконосъобразния акт, действие или бездействие лице и са два вида: претърпяна загуба, която се състои в пряко засягане на налични блага и пропуснатата полза – неосъществено (пропуснато) сигурно увеличаване на имуществото на увреденото лице, което не е настъпило единствено по причина на незаконосъобразния акт, действие или бездействие. В настоящия случай се претендират пропуснати ползи. Пропуснатата полза следва да представлява реална, а не

хипотетична вреда.

Това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването (В този смисъл Тълкувателно решение № 3 от 12.12.2012 г. на ВКС по ТД 3/2012 г.). Пропуснати ползи са налице, когато неблагоприятното въздействие е осуетило едно сигурно увеличаване на имуществото на засегнатото лице, т. е. пропуснатата полза е едно неосъществено поради неблагоприятното въздействие сигурно увеличаване на имуществото. В мотивите на тълкувателно решение № 1/15.03.2017 г. по тълк. дело № 2/2016 г. на Върховен административен съд е изяснен въпросът какво е съдържанието на употребените в чл. 4 от ЗОДОВ понятия - пряка и непосредствена последица от увреждането. Легална дефиниция на тези понятия законодателят не е дал нито в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, нито в чл. 51 от действащия Закон за задълженията и договорите, към който препраща параграф 1 от ПЗР на ЗОДОВ, нито в действалия от 1893 до 1950 г. Закон за задълженията и договорите, нито в други нормативни актове от действащото право. Както правната теория, така и съдебната практика, обаче, е приела критерии, от които да се изхожда при дефинирането на тези понятия.

Според правната доктрина водещи при определянето на съдържанието на понятията „пряка и непосредствена последица“ са теорията за равноценността, според която един факт е причина за резултата, когато, ако този факт е липсвал, то резултатът не би настъпил, и адекватната теория, съгласно която причина са тези условия, които причиняват резултата нормално, типично, адекватно, а не по изключение. В практиката на Върховен касационен съд, обективирана в Решение № 81/27.01.2006 г. по гр. д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, Решение № 129/25.07.2005 г. по гр. д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че „... непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, които обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите“.

Не е предмет на спор между страните в конкретния случай, че през 2018 г. законодателят приема изменения и допълнения на ЗЕ, съгласно които съществуващите до този момент договори за изкупуване се прекратяват и се заместват от нова схема за компенсиране - договори за компенсиране с премии. Не е предмет на спор, че ищецът е сключил договор за компенсиране на премии на 31.10.2018 г., съгласно който ФСЕС компенсира с премия производителя до размер на премията, дължим за нетното специфично производство за електрическа енергия, доколкото такова е определено за енергийния обект.

Съгласно Закона за енергетиката (чл. 21, ал. 1, т. 86) ежегодно в срок до 30 юни КЕВР определя премии за електрическа енергия, от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW.

Премиите се изчисляват като разлика между определената преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник - § 68, ал. 3 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г. и чл. 22а от НРЦЕЕ.

В Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия е въведена Методика за определяне на прогнозна пазарна цена - Раздел III „а“, според която: Комисията определя прогнозна пазарна цена за базов товар за всеки регулаторен/ценови период въз основа на анализ на форуърдните сделки за този период на националната и регионалните борси - чл. 37а;

Комисията определя групови коефициенти, отразяващи отклонението между средната пазарна цена за базов товар на пазара ден напред за предходната календарна година и постигнатата среднопретеглена цена от съответната група по ал. 2 на пазара ден напред за предходната календарна година - чл. 37б, ал. 1; Групите са посочени в чл. 37, ал. 2, като по т. 4 групата е: производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия; Прогнозната пазарна цена за всеки ценови период за съответната група по чл. 37б, ал. 2 се определя като произведение от определената цена по чл. 37а и груповия коефициент по чл. 37б.

Съгласно чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ (в редакция в сила от 13.10.2023 г.) комисията изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. Както бе посочено и по-горе, съгласно легалната дефиниция на това понятие по смисъла на § 1, т. 16а от ДР на Наредбата № 1 от 14 март 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия НРЦЕЕ съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто.

Не е предмет на спор, че с Решение № Ц-13/30.06.2023 г. КЕВР е определила прогнозна пазарна цена в зависимост от първичния енергиен източник за този период за производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия в размер на 250,27 лева/М.. Със същото Решение № Ц-13/30.06.2023 г. Комисията е определила премии за производителите като разлика между приложимата преференциална цена (за „АСМ-БГ Инвестиции“ в размер на 699,11 лева/МВтч) и прогнозната пазарна цена за съответната група (250,27 лева/МВтч, изчислена на база определената от КЕВР със същото решение прогнозна пазарна цена за базов товар за предстоящия регулаторен период в размер на 256,37 лева/МВтч и коефициента за групата 0,97619). Определената от КЕВР с Решение № Ц-13 от 30.06.2023 г. премия за ищеца е в размер на 448,84 лева/М..

По делото е установено и не е предмет на спор, че „АСМ-БГ Инвестиции“ АД е осъществявало производство и реализация на електрическа енергия по механизма за подпомагане чрез премии и през процесния период действително е получавало премия в размер на 448,84 лева за мегаватчас, определена с действащ административен акт на КЕВР. Безспорно е установено, в това число и от заключението на вещото лице, че през релевантния период (01.01.2024 г. – 30.06.2024 г.), предвид изложеното по-горе, произведеното количество електрическа енергия от Ф. С. е 13 134,669 МВтч, не е достигнато нетното специфично производство, т.е. цялото количество попада в него. Следователно за всички произведени количества се дължат премии от ФСЕС и не е предмет на спор между страните, че такива са изплатени при премия 448,84 лева.

Безспорно е установено в производството, както бе посочено и по-горе, че през декември 2023 г. е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. Определената прогнозна пазарна цена на базов товар с решение № Ц-13 от 30.06.2023 г. за периода 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. е в размер на 256,37 лева/МВтч, съответно 250,27 лева/МВтч за групата на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, като дължимата премия при приложима преференциална цена 699,11 лева/МВтч е в размер на 448,84 лева/МВтч. Съгласно основното заключение на вещото лице (по данни за декември 2023 г., включително), което съдът кредитира в тази част като компетентно и обосновано, както бе посочено и по-горе, към края на декември 2023 г.

постигнатата цена на електрическа енергия за периода 01.07.2023 г. – 31.12.2023 г. и прогнозната цена за оставащия срок от периода се изчислява в размер на 185,47 лева, като премията за електрическа енергия, произведена от слънчева енергия при преференциална цена 699,11 лева/МВтч е в размер на 518,06 лева/МВтч.

Между страните не е спорно и е установено от събраните по делото доказателства, че в исковия период не е налице изменение на определените с Решение Ц-13/30.06.2023 г. средни прогнозни цени и не е налице изменение на определената от Комисията с Решение Ц-13/30.06.2023 г. премия в размер на 448,84 лева/МВтч и именно премии с такъв размер са изплащани на ищеца. Това е сторено с Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. С Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. на КЕВР е направено изискуемото от чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ изменение на премиите и изменение на прогнозните цени.

Безспорно е установено от вещото лице по назначените по делото основна и допълнителна съдебно-икономическа експертиза, че е налице разлика (посочена и като размер) между реализираните приходи от премии от „АСМ-БГ Инвестиции“ АД, изплатени от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ за периода 01.01.2024 г. - 30.06.2024 г. и приходите, които биха били реализирани от ищеца при коригирани премии (посочени като размер), ако КЕВР своевременно беше изпълнила задължението си по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ.

Доколкото законодателството регламентира компенсирането на приходите на производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, чрез посочения по-горе механизъм чрез компенсирани с премии и премиите се изплащат от ФСЕС в размера, определен от КЕВР, която е натоварена с властнически правомощия по регулиране на дейностите в областта на енергетиката, между незаконосъобразното бездействие и причинените вреди под формата на пропуснати ползи е налице пряка причинна връзка. Между установеното бездействие на ответника и вредата, претърпяна от ищеца, е налице пряка причинна връзка, а не прекъсната и опосредена от сключения между ищеца и ФСЕС Договор за компенсирани на премии № ВЕИ-32 от 31.10.2018 г., тъй като размерът на премиите, определен от КЕВР, е задължителен за тях по силата на оправомощаването на ответника от закона да го определя. Следователно, след като ответникът КЕВР е бездействал, като не е изменил прогнозната цена и премиите в нарушение на закона, Комисията следва да носи и отговорност за вредите, причинени от това бездействие.

В този смисъл е преобладаващата и най-нова практиката на Върховен административен съд, обективизирана в Решение № 1030 от 27.01.2021 г. по адм. д. № 8886/2020 г. по описа на ВАС, Решение № 1757 от 10.02.2021 г. по адм. д. № 5667/2020 г. по описа на ВАС, Решение № 1105 от 28.01.2021 г. по адм. д. № 904/2020 г. по описа на ВАС, Решение № 9216 от 17.08.2021 г. по адм. д. № 9683/2020 по описа на ВАС, Решение № 17672 от 23.12.2019 г. по адм. д. № 4340/2019 г. по описа на ВАС, Решение № 9212 от 17.08.2020 г. по адм. д. № 9684/2020 г. по описа на ВАС и др.

Неоснователни са и доводите на ответника, че вредите са хипотетични и недоказани, доколкото безспорно е налице нормативно регламентиран механизъм за компенсирани на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, който механизъм позволява точно и коректно изчисляване и определяне на реализираното количество електроенергия, което подлежи на компенсирани, конкретния размер на премиите, както и преференциални цени и прогнозни пазарни цени като основа за изчисляване на дължимите на производителите премии, срокове и ред за актуализирането им. Тази пропусната полза е сигурна, предвидима и подлежи на обезщетяване по реда на ЗОДОВ, тъй като се извежда пряко от нормативно предвидения механизъм и от доказаните количества произведена и реализирана енергия при занижен размер на премията. В случая доколкото ищецът осъществява производство и реализация на електрическа енергия по механизма за подпомагане чрез премии, именно премията се явява разликата между определената

преференциална цена и определената прогнозна такава, в този смисъл размерът на пропуснатите ползи следва да бъде изчислен като разлика между премиите, които е получил ищецът и тези, които би получил, ако КЕВР беше изпълнила законово регламентираното си задължение да измени прогнозните цени и съответно да определи нов размер на премиите за компенсирание.

При наличие на законово задължение за актуализация на прогнозна пазарна цена при съществено отклонение, каквото в случая е налице, и съответно изменение на премията и при установен от приетата съдебно-икономическа експертиза размер на премията, който би следвало да бъде определен при актуализирана прогнозна пазарна цена, а именно 518,06 лева за мегаватчас, разликата между дължимото при законосъобразно поведение на административния орган и реално изплатеното съставлява размерът на пропуснатата полза.

В конкретния случай не може да бъде споделено разбирането на ищеца, че претендираната пропусната полза следва да бъде определена като разлика между определената преференциалната цена и сборът между реализираната от ищеца пазарна цена на пазара и получените премии, тъй като релеванното законодателство не предвижда такъв механизъм за компенсирание на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия. Както бе посочено и по-горе, съгласно релеванното законодателство производителите продават произведената електрическа енергия на пазарна цена, като за компенсирание до определената им преференциална цена получават премии, които се определят като разлика между преференциалната цена и постигнатата и прогнозната такава, определена от КЕВР. В този смисъл единственият възможен начин за определяне конкретния размер на претендираната от ищеца пропусната полза е като разлика между изплатените му премии през исковите периоди и тези, които биха били изплатени, ако органът не бе бездействал и бе изпълнил задължението си по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ да ги измени.

В случая, като не е получил премиите в размера, в който е следвало да бъдат изменени от КЕВР, за ищеца е настъпила вреда от бездействието на административния орган, която представлява разликата. В останалата си част (до разликата между постигнатата пазарна цена и преференциалната такава) твърдените вреди са хипотетични, не представляват неосъществено (пропуснато) сигурно увеличаване на имуществото на увреденото лице, което не е настъпило единствено по причина на незаконосъобразния акт, действие или бездействие, тъй като не намират законодателна опора в действащото законодателство, а по-скоро изразяват собственото разбиране на ищеца относно тълкуването на приложимата нормативна уредба. Тези суми над увеличението размер на премиите не биха били получени от ищеца и ако КЕВР беше изпълнила задължението си, в този смисъл реалната, а не хипотетична пропусната полза следва да се изчисли в размер на разликата между пропуснатите ползи от премии в размер, ако КЕВР бе изпълнила задължението си да измени прогнозната цена в регламентирания в закона шестмесечен срок и реално получените приходи от премии. Начинът на изчисляване на пропуснатата полза, възприет от ищеца, не отговаря на законовата рамка и не е в зависимост от бездействието на регулаторния орган.

Т.е., дори и да беше изменил прогнозната цена, пропусната полза би била в размер на разликата между получената премия, изчислена като разлика между преференциалната и постигнатата и прогнозна такава и премията, която би получил ищеца като разлика между преференциалната и актуализирана постигната и прогнозна цена. Законът не регламентира изчисляване на разлика между реалния приход на производителя на електрическа енергия и преференциалната цена. Както бе посочено и по-горе, подобно изчисление не отговаря на законовата рамка в случая.

Както бе посочено по-горе, релевантният период е периодът от 01.01.2024 г. - 30.06.2024 г.

Заклученията по назначените по делото основна и допълнителна съдебно-икономическа експертиза са приети без възражения от страните, като спорът между тях е относно това кой

вариант от изчисленията на вещото лице съдът следва да кредитира и как следва да бъде изчислено изменението между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар, размера на премията и съответно размера на пропуснатите от ищеца ползи. Вещото лице е дало заключението си в различни варианти въз основа на приложените по делото доказателства и отделно от това е изискала с писмено искане от КЕВР данни за цени на български фючърси на Е. (E. energy E.) за първото и второто тримесечие за 2024 г., събирана към м. ноември и декември 2023 г. и за второто тримесечие на 2024 г., събирана към м. март 2024 г.

В мотивната част на основната СИЕ е посочено, че при изготвяне на заключението вещото лице е ползвало ЗЕ, Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия и въведената в нея Методика за определяне на прогнозна пазарна цена - Раздел III „а“. В заключението е посочено, че отклонението на определената от КЕВР ППЦБТ от 01.07.2023 г. с решение № Ц-13/30.06.2023 г. 256,37 лева/МВтч спрямо постигнатата цена на пазар „Ден напред“ на БНЕБ до м.12.2023 г. и прогнозна цена за оставащия срок от периода – първо полугодие на 2024 г. - 185.47 лева/МВтч е 27.7 % и това отклонение, което в края на м. декември 2023 г., е 27.7%, превишава 15%, поради което са налице условията за изменение на премиите, изплащани от ФСЕС за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници. Вещото лице е определило прогнозната пазарна цена за периода 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. по данни на Европейската енергийна борса, представени по делото от КЕВР (фючърси за българския пазар на Европейската енергийна борса за месец декември 2023 г.). Съгласно констатациите в основното заключение вещото лице е взело предвид данните средно м. юли - м. декември 2023 г. за постигнатата цена на пазар „Ден напред“ на Българска независима енергийна борса. Вещото лице е посочило, че премия се изплаща от ФСЕС до достигане на количество от 27 342 МВтч и видно от заключението от 01.01.2024 г. до края на м. юни 2024 г. това количество не е достигнато, поради което премия се дължи за всички количества за периода 01.01.2024 г. - 30.06.2024 г. Премията за съответната група производители се определя като разлика между приложимата преференциална цена и прогнозната цена за тази група, коригирана с относимия коефициент.

Приложимата преференциална цена е 699,11 лева/МВтч. При определяне на конкретните стойности вещото лице е възприело и приложило възприетия от КЕВР подход в Решение № Ц-13/30.06.2023 г. При прогнозна цена за базов товар към края на м. декември 2023 г. 185,47 лева/МВтч; групов коефициент, изчислен от КЕВР в Решение № Ц-13/30.06.2023 г. - 0, 97619 и прогнозна пазарна цена за групата на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, в размер на 181,05 лева/МВтч., премията за електрическа енергия, произведена от слънчева енергия при преференциална цена 699,11 лева/МВтч, е изчислена на 518,06 лева/МВтч. Вещото лице е посочило, че при премия 518,06 лева ищецът „АСМ-БГ Инвестиции“ АД би получил като разлика между реализираните приходи от продажби и от получени премии, изплатени от ФСЕС за периода от 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. и приходите от продажби и при коригираната премия сумата в размер на 909 181,79 лева, както следва: 100 092,12 лева, превалутирани в евро в размер на 51 176,29 евро за м.01.2024 г., 118 504,64 лева, превалутирани в евро в размер на 60 590,46 евро за м.02.2024 г., 153 927,84 лева, превалутирани в евро в размер на 78 702,05 евро за м.03.2024 г., 178 933,70 лева, превалутирани в евро в размер на 91 487,36 евро за м.04.2024 г., 172 427,02 лева, превалутирани в евро в размер на 88 160,54 евро за м.05.2024 г. и 185 296,47 лева, превалутирани в евро в размер на 94 740,58 евро за м.06.2024 г.

Съдът намира, че в тези размери следва да бъдат уважени обективно кумулативно съединените искове, предявени от „АСМ-БГ Инвестиции“ АД (таблица № 11 от заключението по основната съдебно-икономическа експертиза). Както бе посочено и по-горе, съдът не кредитира

заклучението на допълнителната съдебно-икономическа експертиза в частта на направените в нея изчисления, при които като основа на изчисленията са взети предвид данните за м. ноември 2023 г., което е неправилно поради изложените по-горе съображения. В основното заключение по данни и за декември 2023 г., в която част съдът кредитира като обосновано, професионално и обективно, вещото лице е определило размерите на база данните към декември 2023 г. и по използваната от КЕВР методика. Не следва да бъде кредитирано и основното заключение по изложените по-горе мотиви в частта, с която претендираното обезщетение е изчислено като разлика между постигнатата пазарна цена и преференциалната такава. Съдът приема, че за посочените размери е дължимо уважаване на исковите претенции по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, докато в останалата част е дължимо отхвърляне.

Частичната основателност на главния иск обуславя и основателност на акцесорната претенция за заплащане на лихви върху главниците на присъжданите обезщетения. Върху определените като обезщетения за непозволено увреждане суми се дължи законната лихва от деня, в който вземането за обезщетение за вреди става изискуемо. В случая следва да се приложи разрешението, дадено с Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК и по т. 4 от ТР № 3/22.04.2005 г. по тълк. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС, според което изискуемостта на законната лихва върху обезщетението е от момента на преустановяването на незаконни действия или бездействия на административните органи, т.е. от 01.07.2024 г. в конкретния случай до датата на подаване на исковата молба, но доколкото с исковата молба се претендират лихви до 16.10.2024 г., в този размер следва да бъдат определени. Размерът на лихвите може да бъде изчислен без да са необходими специални знания, с помощта на лихвения калкулатор в интернет сайта на НАП. С оглед уважената част от исковите претенции за периода до подаване на исковата молба размерът на законната лихва възлиза общо на 19 007,46 евро.

Следователно, исковите следва да бъдат уважени в общ размер на 483 864,73 евро, от които сумата в размер на 464 857,27 евро като обезщетение за пропуснати ползи за периода 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г., посочени по-горе по месеци, както и законната лихва за забава върху главниците за всеки месечен период от 01.07.2024 г. до 16.10.2024 г. в общ размер на 19 007,46 евро.

Предвид изхода на спора и своевременното искане, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ ответникът следва да заплати на ищеца сторените разноси в производството – за държавна такса в размер на 25,56 евро и за възнаграждение за вещо лице в размер на 910,10 евро. Съгласно същата разпоредба съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Ищецът претендира адвокатско възнаграждение в размер на 61 355,03 евро с включен ДДС, за което ответникът е направил възражение за прекомерност. Претендираното адвокатско възнаграждение, съразмерно на уважената част от исковите, възлиза на 18 396,02 евро, което съдът намира за съответно на фактическата и правна сложност на настоящия спор, с оглед на което възражението за прекомерност е неоснователно.

При частично уважаване на исковите на ответника не се дължат сторените в производството разноси, т.е. за претендирано възнаграждение за вещо лице, но ищецът следва да бъде осъден да заплати юрисконсултско възнаграждение в претендирания размер от 184 евро.

По изложените съображения, Административен съд София-град, Първо отделение, 26-ти състав:

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявените кумулативно обективно съединени искове с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ от „АСМ-БГ Инвестиции“ АД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1756, Район И., [жк], [улица], С. Бизнес Т., сграда А, ет. 10, представлявано от

Изпълнителния директор К. Л., срещу Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) за заплащане на сумата от 3 032 334,66 лева главница, представляваща обезщетение за претърпени от „АСМ-БГ Инвестиции“ АД имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи за регулаторния период 01.07.2023 г. - 30.06.2024 г., причинени вследствие на извършено съществено нарушение от страна на КЕВР на правото на Европейския съюз („ЕС“) - нарушение на чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници поради неиздаването на дължим от КЕВР административен акт по чл. 31б, ал. 2 от Закона за енергетиката на 01.01.2024 г., с който да измени размера на премиите за производители на електрическа енергия от възобновяеми източници, определени с Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР, както и на основание чл. 86, ал. 1 вр. чл. 84, ал. 3 от Закон за задълженията и договорите (ЗЗД) законната лихва за забава в размер на 123 988,53 лева, считано от 01.07.2024 г. до 16.10.2024 г., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на настоящата искова молба до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА Комисия за енергийно и водно регулиране на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ да заплати на „АСМ-БГ Инвестиции“ АД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1756, Район И., [жк], [улица], С. Бизнес Т., сграда А, ет. 10, представлявано от Изпълнителния директор К. Л., сумата от 483 864,73 евро (четиристотин осемдесет и три хиляди осемстотин шестдесет и четири евро и седемдесет и три евроцента) евро, от които 464 857,27 евро, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на КЕВР да изпълни задължението си по чл. 31б, ал. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ), представляващи пропуснати ползи за периода от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. и законна лихва за забава в размер на 19 007,46 евро за периода от 01.07.2024 г. до 16.10.2024 г., ведно със законната лихва върху главницата (претендираното обезщетение) за периода от датата на подаване на исквата молба до окончателното изплащане на дължимите суми.

ОТХВЪРЛЯ исквете с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за разликата до предявените размери.

ОСЪЖДА Комисия за енергийно и водно регулиране да заплати на „АСМ-БГ Инвестиции“ АД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1756, Район И., [жк], [улица], С. Бизнес Т., сграда А, ет. 10, представлявано от Изпълнителния директор К. Л., сумата от 19 331,68 (деветнадесет хиляди триста тридесет и един евро и шестдесет и осем евроцента) евро разноски по делото.

ОСЪЖДА „АСМ-БГ Инвестиции“ АД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1756, Район И., [жк], [улица], С. Бизнес Т., сграда А, ет. 10, представлявано от Изпълнителния директор К. Л. да заплати на Комисия за енергийно и водно регулиране сумата от 184 (сто осемдесет и четири) евро разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд на Република Б. в 14-дневен срок от съобщението.